

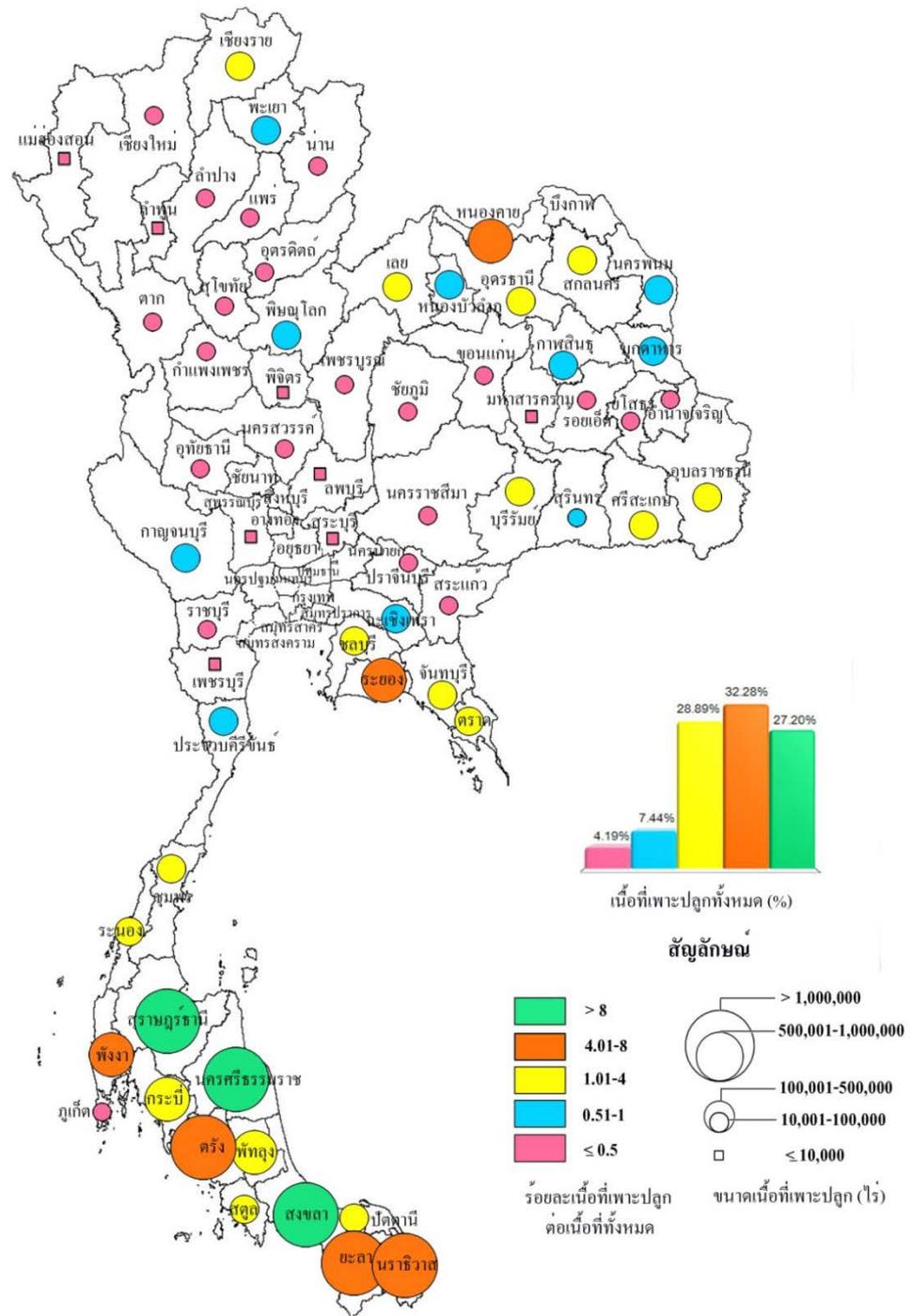
บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานอุตสาหกรรมยางพารา

3.1 สภาพทั่วไปของการผลิตยางพารา

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมไทย เมื่อพิจารณาจากทั้งทางด้านรายได้ และการจ้างงาน อุตสาหกรรมยางพาราทั้งอุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ทำรายได้ให้กับประเทศรวมกันปีละหลายแสนล้านบาท ถ้านับเฉพาะมูลค่าการส่งออกยางแปรรูปในปี พ.ศ. 2554 มีมูลค่าสูงถึง 440,869 ล้านบาท มีส่วนแบ่งตลาดโลกสูงถึงร้อยละ 38.53 (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555) โดยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา ประเทศไทยได้ก้าวเป็นผู้ผลิตยางธรรมชาติอันดับ 1 ของโลก และยังคงสถานะเป็นผู้ส่งออกอันดับ 1 ของโลกต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยางพารายังมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางจำนวนมาก และมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยในปี พ.ศ. 2554 มีครัวเรือนเกษตรกรชาวสวนยางรวมประมาณ 1,556,768 ครัวเรือนหรือมีประชากรกว่า 6 ล้านคนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมยางพาราต้นน้ำและกลางน้ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคใต้และภาคตะวันออกของประเทศ

พื้นที่ปลูกยางพาราสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ สุราษฎร์ธานี สงขลา นครศรีธรรมราช ตรัง และยะลา โดยจังหวัดสุราษฎร์ธานี สงขลา และนครศรีธรรมราช แต่ละจังหวัดมีพื้นที่ปลูกยางพารามากกว่า 1 ล้านไร่ ในปัจจุบันพื้นที่ปลูกยางพารากระจายอยู่ทั่วประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะจังหวัดที่ติดกับแม่น้ำโขงนับตั้งแต่จังหวัดหนองคายลงมาถึงจังหวัดอุบลราชธานี (ภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 แหล่งปลูกยางพาราของประเทศไทย

การเก็บเกี่ยวผลผลิตยางพาราสามารถทำได้ตลอดทั้งปี แต่ช่วงที่เก็บเกี่ยวผลผลิตมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม และช่วงเดือนธันวาคม - มกราคม (ภาพที่ 3.1)

ตารางที่ 3.1 ภาพรวม การผลิตยางพาราในประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2552 - 2554

รายการ	2552	2553	2554*
1.จำนวนคร้วเรือน (คร้วเรือน)	1,483,910	1,506,499	1,556,768
2.เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	17,254,317	18,095,028	18,761,231
3.เนื้อที่กรีต (ไร่)	11,600,447	12,058,237	12,765,636
4.ผลผลิตยางดิบ (ตัน)	3,090,280	3,051,781	3,348,897
5.ผลผลิตยางแห้ง (ตัน)**	3,056,287	3,002,953	3,295,315

หมายเหตุ * ข้อมูลเบื้องต้น

** อัตราการแปรรูปยางพาราดิบ 1 กิโลกรัม : ยางแห้ง 0.984 กิโลกรัม

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

นับตั้งแต่ปี พ.ศ.2517 ซึ่งถือว่าเป็นปีแห่งรุ่งอรุณของไม้ยางพาราเริ่มฉายแวว หลังจากที่ภาคเอกชนเริ่มนำไม้ยางพารามาเพิ่มมูลค่าในรูปแบบของการประดิษฐ์เป็นเฟอร์นิเจอร์โดยใช้เทคโนโลยีจากญี่ปุ่นในการอัดน้ำยาและอบไม้ มีบริษัทได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนตามโครงการส่งเสริมการใช้ไม้ยางพารา นอกเหนือจากการได้ผลผลิตจากน่ายางธรรมชาติในสวนของเกษตรกรชาวสวนยางแล้ว นับแต่นั้นมาไม้ยางพาราจากสวนจึงทวีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ในอัตราก้าวกระโดดสร้างรายได้ให้แก่ชาวสวนยางเมื่อต้องโค่นปลูกใหม่ทดแทนนอกเหนือจากการได้ผลผลิตโดยตรงจากน่ายาง (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง 2550: 110-111) ต่อมาภายหลังจึงมีความนิยมหันมาปลูกยางพารากันมากขึ้นเรื่อยๆ รัฐบาลได้ส่งเสริมการปลูก การพัฒนาพันธุ์ยาง กระบวนการผลิตและการตลาด ตลอดจนการจัดหาแหล่งทุนให้เกษตรกรกู้ยืมเพื่อการลงทุนปลูกยาง การผลิตและแปรรูป และส่งเสริมด้านตลาดยางพาราผ่านหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงคือ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง สถาบันวิจัยยางและองค์การสวนยาง มีผลทำให้อุตสาหกรรมยางพาราของไทยเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยในปี พ.ศ.2531 มีเนื้อที่ยืนต้นทั่วประเทศรวม 6,045,101 ไร่ มีเนื้อที่กรีตได้ 4,896,275 ไร่ มีผลผลิตยางดิบ 670,700 ตัน และมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ขณะนั้นเท่ากับ 136 กิโลกรัม ระยะเวลาผ่านไปกว่า 30 ปี จนปี พ.ศ.2554 เนื้อที่ยืนต้นเพิ่มเป็น 18,461,231 ไร่ เนื้อที่กรีต 12,765,636 ไร่ ผลผลิตรวม 3,348,897 ตัน และมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 262 กิโลกรัม และคาดว่าในปี พ.ศ.2556 จะมีเนื้อที่กรีตได้เพิ่มเป็น 15,130,300 ไร่ ได้ผลผลิตรวม 3,863,000 ตัน และมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เท่ากับ 255 กิโลกรัม (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.2 พื้นที่การปลูกยางพาราของประเทศไทย ผลผลิตและราคาตั้งแต่ปี พ.ศ.2531-2556

ปี	เนื้อที่ยืนต้น (ไร่)	เนื้อที่กรีต (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กก.)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)
2531	6,045,101	4,896,275	670,700	136	21.62
2532	6,058,138	4,949,896	770,964	154	17.56
2533	6,260,113	5,178,938	857,456	162	17.56
2534	6,528,153	5,422,739	938,283	169	16.77
2535	8,920,736	7,205,458	1,380,988	192	17.32
2536	9,279,829	7,571,124	1,505,832	199	15.98

2537	9,630,300	7,809,177	1,629,512	209	24.01
2538	9,921,084	7,977,245	1,693,078	212	25.07
2539	10,142,523	8,190,023	1,802,338	220	27.44
2540	10,544,840	8,403,162	1,890,072	225	23.15
2541	11,024,346	8,665,068	1,943,124	224	22.73
2542	11,457,921	8,950,522	2,048,156	229	18.12
2543	11,650,733	9,137,973	2,278,653	249	21.53
2544	12,144,471	9,399,647	2,522,508	268	20.52
2545	12,429,594	9,711,027	2,633,124	271	27.69
2546	12,619,350	10,004,112	2,860,093	286	37.76
2547	12,953,573	10,349,941	3,006,720	291	44.13
2548	13,608,757	10,569,366	2,979,722	282	53.57
2549	14,355,378	10,893,098	3,070,520	282	66.24
2550	15,362,346	11,042,811	3,022,324	274	68.90
2551	16,716,945	11,371,889	3,166,910	278	73.66
2552	17,254,317	11,600,447	3,090,280	266	58.47
2553	18,095,028	12,058,237	3,051,781	253	102.76
2554	18,461,231	12,765,636	3,348,897	262	124.16
2555	n.a.	13,806,770*	3,625,330*	263*	87.15*
2556	n.a.	15,130,300*	3,863,000*	255*	84.01*

หมายเหตุ * เป็นค่าพยากรณ์

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556

เมื่อพิจารณาผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ในระยะยาวจาก พ.ศ. 2531-2554 เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 2.81 แต่หากพิจารณาในช่วง 4-5 ปีหลังระหว่างปี พ.ศ. 2550-2554 ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ไม่เพิ่มสูงขึ้นแต่กลับลดลงเล็กน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงปัญหาของประสิทธิภาพการผลิตยางต้นน้ำในประเทศไทยที่มีปัญหาผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ไม่เพิ่มสูงขึ้นในด้านราคาเฉลี่ยต่อกิโลกรัมแม้จะเพิ่มขึ้นในระยะยาวแต่ก็พบว่าราคาแกว่งตัวผันผวนในช่วงสั้นโดยเฉพาะในช่วง 4-5 ปีหลังนี้ เช่นในปี พ.ศ.2552 ราคาเฉลี่ยต่อกิโลกรัมอยู่ที่ 58.47 บาท ต่อมาในปี พ.ศ.2553 และ 2554 เพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นกิโลกรัมละ 102.76 และ 124.16 บาทตามลำดับ แต่พอช่วงปี พ.ศ.2555 ราคาต่อกิโลกรัมกลับลดลงเหลือเพียง 87.15 บาท ซึ่งลดลงจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 29.81 แสดงถึงปัญหาการขาดเสถียรภาพด้านราคา ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อรายได้ ต้นทุนและการวางแผนการเพาะปลูกของเกษตรกรชาวสวนยาง

3.2 กลุ่มอุตสาหกรรมยางพารา

เมื่อพิจารณาจากห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) ของยางพาราไทย ตั้งแต่การผลิตในระดับเกษตรกรสวนยางรูปแบบรูปเป็นผลผลิตชิ้นกลางในรูปแบบต่างๆ จนถึงการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยาง ในรูปแบบต่างๆ เพื่อขายสู่ผู้บริโภคสามารถแบ่งระดับอุตสาหกรรมยางพาราไทยออกเป็น 3 ระดับคือ

ระดับที่หนึ่ง	อุตสาหกรรมต้นน้ำ
ระดับที่สอง	อุตสาหกรรมกลางน้ำ
ระดับที่สาม	อุตสาหกรรมปลายน้ำ

3.2.1 อุตสาหกรรมต้นน้ำ

ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตยางต้นน้ำในรูปแบบของยางดิบและน้ำยางสดมากเป็นอันดับหนึ่งของโลกนับตั้งแต่ปี พ.ศ.2534 จนถึงปัจจุบัน โดยในปี พ.ศ.2554 มีพื้นที่ขียนต้นประมาณ 18.76 ล้านไร่ เนื้อที่กรีตได้ประมาณ 12.77 ล้านไร่ มีผลผลิตยางดิบประมาณ 3,378,897 ตัน มีแรงงานในอุตสาหกรรมต้นน้ำซึ่งหมายถึงเกษตรกรที่อยู่ในภาคการปลูกยางพาราซึ่งถือเป็นฐานรากที่สำคัญของอุตสาหกรรมยางพาราไทยนั้นมีจำนวนกว่าร้อยละ 92 ของแรงงานทั้งหมดในห่วงโซ่การผลิตยาง

จากข้อมูลการปลูกยางพาราในกลุ่มสมาคมประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติ (Association of Natural Rubber Producing Countries : ANRPC) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ผลิตยางพารารายใหญ่ที่สุดของโลก 9 ประเทศ มีผลผลิตยางธรรมชาติกว่าร้อยละ 93 ของผลผลิตรวมของโลกรายงานไว้ว่า ประเทศสมาชิกที่มีพื้นที่เพาะปลูกมากที่สุดคืออินโดนีเซีย รองลงมาได้แก่ ไทย มาเลเซีย และเวียดนาม ตามลำดับ โดยอินโดนีเซียมีพื้นที่เพาะปลูกในปี พ.ศ. 2546 เท่ากับ 3,290,000 เฮกแตร์ (20,562,500 ไร่) มีพื้นที่เกี่ยวเกี่ยวเท่ากับ 2,344,000 เฮกแตร์ (14,650,000 ไร่) เปรียบเทียบกับของประเทศไทย มีพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 2,019,000 เฮกแตร์ (12,618,000 ไร่) มีพื้นที่เกี่ยวเกี่ยวเท่ากับ 1,601,000 เฮกแตร์ (10,006,250 ไร่) โดยทั้งอินโดนีเซียและไทยต่างมีพื้นที่เพาะปลูกและพื้นที่เกี่ยวเกี่ยวเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนในปี

พ.ศ.2554 อินโดนีเซียมีพื้นที่เพาะปลูก 3,456,000 เฮกตาร์ (21,600,000 ไร่) มีพื้นที่เก็บเกี่ยว 2,792,000 เฮกตาร์ (17,450,000 ไร่) มากกว่าพื้นที่เก็บเกี่ยวของประเทศไทยที่มีจำนวน 1,985,000 เฮกตาร์ (12,406,250 ไร่) (ตารางที่ 3.3) นั้นแสดงว่าในปัจจุบันอินโดนีเซียมีพื้นที่เก็บเกี่ยวผลผลิตยางพารามากกว่าไทยอยู่ประมาณ 3 ล้านไร่

ตารางที่ 3.3 พื้นที่ปลูกและพื้นที่เก็บเกี่ยวในกลุ่มประเทศสมาชิกผู้ผลิตยางธรรมชาติตั้งแต่ปี พ.ศ.2546-2555(หน่วย : เฮกแตร์)

ปี	กัมพูชา		จีน		อินเดีย		อินโดนีเซีย		มาเลเซีย		ฟิลิปปินส์		ศรีลังกา		ไทย		เวียดนาม	
	พื้นที่ปลูก	พื้นที่เก็บเกี่ยว	พื้นที่ปลูก	พื้นที่เก็บเกี่ยว	พื้นที่ปลูก	พื้นที่เก็บเกี่ยว	พื้นที่ปลูก	พื้นที่เก็บเกี่ยว	พื้นที่ปลูก	พื้นที่เก็บเกี่ยว	พื้นที่ปลูก	พื้นที่เก็บเกี่ยว	พื้นที่ปลูก	พื้นที่เก็บเกี่ยว	พื้นที่ปลูก	พื้นที่เก็บเกี่ยว	พื้นที่ปลูก	พื้นที่เก็บเกี่ยว
	2546	n.a.	26.8	661	436	576	428	3290	2344	1326	932	80.5	69.7	114.8	86.2	2019	1601	440.8
2547	n.a.	23.7	696	452	584	440	3262	2462	1279	900	80.7	71.1	115.3	89.6	2072	1658	454.1	300.8
2548	n.a.	20.8	741	471	598	447	3279	2634	1271	853	81.9	71.2	116.1	91.2	2190	1692	482.7	334.2
2549	n.a.	19.6	776	495	615	454	3346	2726	1264	937	94.3	69	117.7	96.8	2297	1743	522.2	356.4
2550	n.a.	17.1	875	503	635	459	3414	2776	1248	845	111	64.4	119.5	94.3	2458	1774	556.3	377.8
2551	n.a.	16.1	932	520	662	463	3424	2769	1247	750	123.3	65	122.1	93.6	2675	1819	631.5	399.1
2552	154.4	35	971	542	687	468	3435	2709	1028	591	128.3	62.1	124.3	95.2	2761	1856	677.7	418.9
2553	181.4	38.4	1020	582	712	477	3445	2773	1020	634	138.7	69.6	125	100.2	n.a.	1900	748.7	439.1
2554	213.1	45.2	1070	619	735	491	3456 ⁽¹⁾	2792 ⁽²⁾	1048	667	161.6	82.9	127	101	n.a.	1985	834.2	471.9
2555	243.1	60	1110	640	759	504	3484	2814	1075	682	178.6	92.9	128	101	n.a.	n.a.	853.2	542.5

แหล่งที่มา : ANRPC's Natural Rubber Trends and Statistics

มีข้อสังเกตในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2546-2555 พื้นที่เพาะปลูกและพื้นที่เก็บเกี่ยวยางพาราของมาเลเซีย ลดลงโดยต่อเนื่องจากพื้นที่เพาะปลูก 1,326,000 เฮกแตร์ (8,287,500 ไร่) พื้นที่เก็บเกี่ยว 932,000 เฮกแตร์ (5,825,000 ไร่) ในปี พ.ศ.2546 เหลือพื้นที่เพาะปลูก 1,075,000 เฮกแตร์ (6,718,750 ไร่) และพื้นที่เก็บเกี่ยว 682,000 เฮกแตร์ (4,262,500 ไร่) ในปี พ.ศ.2555 หรือมีพื้นที่เก็บเกี่ยวประมาณ 1 ใน 3 ของพื้นที่เก็บเกี่ยวของไทย ในส่วนของประเทศเวียดนามกลับมีพื้นที่เพาะปลูกและพื้นที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจากปี พ.ศ.2546 ซึ่งมีพื้นที่เพาะปลูกเท่ากับ 440,800 เฮกแตร์ (2,755,000 ไร่) พื้นที่เก็บเกี่ยว 266,700 เฮกแตร์ (1,666,875 ไร่) แต่ในปี พ.ศ.2555 มีพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นเป็น 853,200 เฮกแตร์ (5,326,250 ไร่) พื้นที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้นเป็น 542,500 เฮกแตร์ (3,390,625 ไร่) หรือมีพื้นที่เก็บเกี่ยวคิดเป็นประมาณร้อยละ 27 ของพื้นที่เก็บเกี่ยวของไทย ในส่วนของอินโดนีเซียแม้จะมีพื้นที่เพาะปลูกและพื้นที่เก็บเกี่ยวผลผลิตมากกว่าประเทศไทยก็ตามแต่หากพิจารณาจากตัวเลขผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ เปรียบเทียบกับประเทศไทยแล้วพบว่า ผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ของไทยสูงกว่าอินโดนีเซียมาก โดยในปี พ.ศ.2546 อินโดนีเซียมีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เฮกแตร์เท่ากับ 765 กิโลกรัม (ประมาณ 122.4 กิโลกรัมต่อไร่) ในขณะที่ของไทยเท่ากับ 1,796 กิโลกรัมต่อเฮกแตร์ (ประมาณ 287.36 กิโลกรัมต่อไร่) แต่อย่างไรก็ตามผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ปลูกของอินโดนีเซียสูงขึ้นตามลำดับ จนในปี พ.ศ.2554 มีผลผลิตเฉลี่ยต่อเฮกแตร์เท่ากับ 1,085 กิโลกรัม (ประมาณ 173.6 กิโลกรัมต่อไร่) ในขณะที่ของไทยเพิ่มขึ้นเป็น 1,636 กิโลกรัมต่อเฮกแตร์ (ประมาณ 261.76 กิโลกรัมต่อไร่) (ตารางที่ 3.4) ดังนั้น ด้วยสาเหตุที่ประเทศไทยมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าอินโดนีเซียจึงมีผลให้ประเทศไทยยังคงสถานะเป็นผู้ผลิตนำยางธรรมชาติสูงที่สุดในโลกนับจนถึงปัจจุบันแม้จะมีพื้นที่ปลูกและเก็บเกี่ยวน้อยกว่าอินโดนีเซียก็ตาม

**ตารางที่ 3.4 ผลผลิตเฉลี่ยยางพาราในกลุ่มประเทศสมาชิกผู้ผลิตยางธรรมชาติ
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546-2555 (หน่วยกิโลกรัมต่อเฮกแตร์)**

ปี	กัมพูชา	จีน	อินเดีย	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย	ฟิลิปปินส์	ศรีลังกา	ไทย	เวียดนาม
2546	1,207	1,296	1,654	765	1,280	983	1,067	1,796	1,363
2547	1,092	1,268	1,689	839	1,300	1,094	1,057	1,800	1,393
2548	979	1,082	1,727	862	1,320	1,108	1,145	1,736	1,441
2549	1,086	1,128	1,879	967	1,370	1,274	1,128	1,800	1,558
2550	1,112	1,168	1,767	993	1,420	1,567	1,247	1,723	1,603
2551	1,181	1,053	1,903	994	1,430	1,581	1,382	1,698	1,654
2552	982	1,187	1,752	901	1,480	1,574	1,437	1,704	1,698
2553	1,099	1,180	1,784	986	1,480	1,420	1,527	1,711	1,712
2554	1,135	1,174	1,812	1,085	1,500	1,284	1,564	1,636	1,720
2555	1,125	1,242	1,825	1,159	1,520	1,217	1,509	n.a.	1,760

ที่มา : ANRPC's Natural Rubber Trends and Statistics

เมื่อพิจารณาข้อมูลผลผลิตเฉลี่ยของประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติรายใหญ่รายอื่นรองจากไทย เช่น มาเลเซีย และเวียดนาม พบว่าผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่ของมาเลเซียเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 1,280 กิโลกรัมต่อเฮกแตร์ (204.8 กิโลกรัมต่อไร่) ในปี พ.ศ.2546 เพิ่มขึ้นเป็น 1,520 กิโลกรัมต่อเฮกแตร์ (243.2 กิโลกรัมต่อไร่) ในปี พ.ศ. 2555 ในส่วนของเวียดนามเป็นประเทศที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อพื้นที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าทุกประเทศในกลุ่ม ANRPC โดยในปี พ.ศ.2546 มีผลผลิตเฉลี่ย 1,363 กิโลกรัมต่อเฮกแตร์ (218.08 กิโลกรัมต่อไร่) เพิ่มขึ้นเป็น 1,760 กิโลกรัมต่อเฮกแตร์ (281.60 กิโลกรัมต่อไร่) ในปี พ.ศ.2555 ซึ่งมีผลผลิตเฉลี่ยสูงกว่าของไทย และสูงที่สุดในกลุ่มสมาชิก ANRPC

3.2.2 อุตสาหกรรมคางน้ำ

อุตสาหกรรมคางน้ำของยางพาราเป็นอุตสาหกรรมในขั้นการแปรรูปเบื้องต้นหรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า อุตสาหกรรมยางธรรมชาติที่ได้จากการนำเอาน้ำยางสดที่กรีตได้จากต้นยางพารามาแปรรูปให้อยู่ในสถานะที่เหมาะสม และสะดวกต่อการนำไปใช้เป็นวัตถุดิบป้อนให้กับอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพาราต่อไป โดยยางพาราที่ผ่านการแปรรูปในขั้นนี้จะมีรูปแบบหลักอยู่ 4 ชนิด คือ ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง ยางผสมหรือยางคอมปาวด์ น้ำยางข้น และอื่นๆ เช่น ยางเครป ยางสติม ยางแผ่นดึงแห้ง เป็นต้น ซึ่งยางพาราที่ผ่านการแปรรูปขั้นต้นเหล่านี้จะนำไปเป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์ยางต่างๆ เช่น ล้อยางของยานพาหนะต่างๆ กุ้งมือยาง กุ้งยางอนามัย ยางนออุตสาหกรรมยานยนต์ต่างๆ ยางรัดของและอื่นๆ กล่าวได้ว่าผลผลิตจากการแปรรูปน้ำยางดิบหรือผลผลิตที่ได้จากสวนยางจะกลายเป็นปัจจัยป้อนเข้าหรือวัตถุดิบให้กับอุตสาหกรรมคางน้ำ

ในช่วงปี พ.ศ.2542 ถึง พ.ศ.2546 ประเทศไทยมีการผลิตยางแผ่นรมควันมากที่สุด รองลงมาคือยางแท่ง และน้ำยางข้นตามลำดับ และมีการผลิตยางผสมหรือยางคอมปาวด์น้อยที่สุด แต่มาถึงช่วงปี พ.ศ.2547 จนถึง พ.ศ.

2554 ประเทศไทยกลับมามีสัดส่วนในการผลิตยางแปรรูปขึ้นต้นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยมีการผลิตยางแท่งมากที่สุด รองลงมาคือ ยางแผ่นรมควัน นำยางขึ้น และยางผสม ตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาแนวโน้มการผลิตพบว่า การผลิตยางแท่ง นำยางขึ้นและยางผสม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในทางตรงกันข้ามยางแผ่นรมควันกลับมีแนวโน้มของการผลิตที่ลดลง จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. 2554 การแปรรูปขึ้นต้นในรูปยางธรรมชาติทั้งหมดของประเทศไทยมีอยู่ประมาณ 3.57 ล้านตัน แบ่งเป็นยางแท่ง 1.46 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 40.77 รองลงมาคือยางแผ่นรมควัน 0.89 ล้านตันหรือร้อยละ 25 นำยางขึ้น 0.71 ล้านตันหรือร้อยละ 20 ยางผสม 0.43 ล้านตันหรือร้อยละ 12 และผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีก 0.08 ล้านตันหรือร้อยละ 2.23 (ภาพที่ 3.2)

ภาพที่ 3.2 ปริมาณผลผลิตยางพาราแปรรูปขึ้นต้นในประเทศไทย

อุตสาหกรรมยางกลางน้ำเป็นอุตสาหกรรมสำคัญของระบบเศรษฐกิจไทยที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับหน่วยผลิตในภาคอุตสาหกรรมการเกษตรของไทย โดยในปี พ.ศ.2554 มีผลผลิตรวมประมาณ 3,569,000 ตัน ผลผลิตส่วนใหญ่ส่งออกขายต่างประเทศโดยใช้ในประเทศเพียง 449,000 ตัน คิดเพียงร้อยละ 12.58 ของผลผลิตรวมในประเทศ โดยประเทศไทยมีส่วนแบ่งการค้ายางธรรมชาติหรือยางแปรรูปขึ้นต้นสูงถึงร้อยละ 38.53 ของโลกครองส่วนแบ่งตลาดเป็นอันดับหนึ่ง แม้ส่วนแบ่งตลาดจะลดลงเล็กน้อยจากปี พ.ศ.2552 ก็ตาม โดยชนิดของยางธรรมชาติที่มีการส่งออกมีมูลค่าสูงสุดคือยางแท่ง ยางแผ่นรมควัน นำยางขึ้นและยางคอมปาวด์ตามลำดับ อย่างไรก็ตามราคาส่งออกตามประเภทของยางมีความผันผวนสูงในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ. 2552-2554) โดยคู่ค้าที่สำคัญของไทยแยกตามประเภทของยางแปรรูป เช่น ประเภทยางแผ่นรมควันมีประเทศคู่ค้าสำคัญคือ ญี่ปุ่น จีน และสหรัฐอเมริกา ประเภทยางแท่ง ประเทศคู่ค้าสำคัญคือ จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา และเกาหลีใต้ ประเภทนำยางขึ้นประเทศคู่ค้าสำคัญคือจีน และมาเลเซีย และประเภทยางคอมปาวด์ประเทศคู่ค้าสำคัญคือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม (ตารางที่ 3.5)

ตารางที่ 3.5 แสดงข้อมูลการค้ายางธรรมชาติของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ. 2552-2554

รายการ	2552	2553	2554
1.การค้าของโลก (ล้านตัน)	6.74	7.15	7.19
2.ส่วนแบ่งการตลาดโลก (%)	40.08	40.14	38.53
3.ใช้ในประเทศ (ล้านตัน)	0.37	0.459	0.449
4.ส่งออก			
ปริมาณ (ตัน)	2,792,744	2,837,946	3,099,639
มูลค่า (ล้านบาท)	175,059	296,380	440,869
- ยางแผ่นรมควัน			
ปริมาณ (ตัน)	686,839	691,204	753,600
มูลค่า (ล้านบาท)	42,925	72,828	115,372
- ยางแท่ง			
ปริมาณ (ตัน)	825,577	930,495	1,224,125
มูลค่า (ล้านบาท)	50,146	96,596	171,762
- น้ำยางข้น *			
ปริมาณ (ตัน)	604,774	539,072	525,829
มูลค่า (ล้านบาท)	40,639	59,406	76,633
- ยางคอมปาวด์			
ปริมาณ (ตัน)	459,766	465,492	417,962
มูลค่า (ล้านบาท)	28,796	47,117	57,571
5.ราคาส่งออก (บาท/กก.)			
-ยางแผ่นรมควันชั้น 3	61.76	116	148.1
-ยางแท่ง	58.98	109	141.03
-น้ำยางข้น	43.3	77	93.65
6.คู่ค้าที่สำคัญ			
-ยางแผ่นรมควัน	ญี่ปุ่น จีน สหรัฐอเมริกา		
-ยางแท่ง	จีน ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา เกาหลี		
-น้ำยางข้น	จีน มาเลเซีย		
-ยางคอมปาวด์	จีน มาเลเซีย ญี่ปุ่น		
หมายเหตุ	* การส่งออกน้ำยางข้นได้รับการปรับเป็นยางธรรมชาติแล้วโดยนำปริมาณการส่งออก คูณด้วย 0.6		
ที่มา :	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555		

ภาพรวมของการผลิตยางธรรมชาติของกลุ่มประเทศสมาชิกผู้ผลิตยางธรรมชาติ (Association of Natural Rubber Producing Countries หรือ ANRPC) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ผลิตและค้ายางธรรมชาติที่สำคัญของโลกในระหว่างปี พ.ศ. 2553-2555 พบว่าในปี พ.ศ.2553 มีผลผลิตยางธรรมชาติรวม 9,510,000 ตัน โดยประเทศที่มีผลผลิตรวมสูงสุด 3 อันดับแรกคือประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย โดยมีผลผลิตเท่ากับ 3,252,000 2,735,000 และ 939,000 ตัน ตามลำดับ (ตารางที่ 3.6) ปี พ.ศ.2554 ทุกประเทศในกลุ่มสมาชิกต่างมีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 8.7 ประเทศที่มีอัตราการเพิ่มปริมาณการผลิตสูงสุดคืออินโดนีเซีย ไทย และเวียดนาม โดยเพิ่มในอัตราร้อยละ 10.7 9.7 และ 8.0 ตามลำดับ สำหรับในปี พ.ศ.2555 ประมาณการว่า

ประเทศที่มีผลผลิตรวมเพิ่มในอัตราสูงสุด คือ กัมพูชา รองลงมาได้แก่ เวียดนาม และอินโดนีเซีย โดยเพิ่มในอัตราร้อยละ 31.4 17.6 และ 7.7 ตามลำดับ ในขณะที่บางประเทศมีอัตราการเพิ่มผลผลิตติดลบเช่น มาเลเซียโดยมีผลผลิตลดลงร้อยละ 4.6 ศรีลังกา ผลผลิตลดลงร้อยละ 3.8 อย่างไรก็ตามแม้กัมพูชาจะมีอัตราการเพิ่มของผลผลิตยางสูงที่สุดในปีที่ผ่านมา (ปี พ.ศ.2555) ก็ตาม แต่ประเทศกัมพูชาก็เป็นประเทศที่ผลิตยางพาราต่ำที่สุดในกลุ่มประเทศ ANRPC

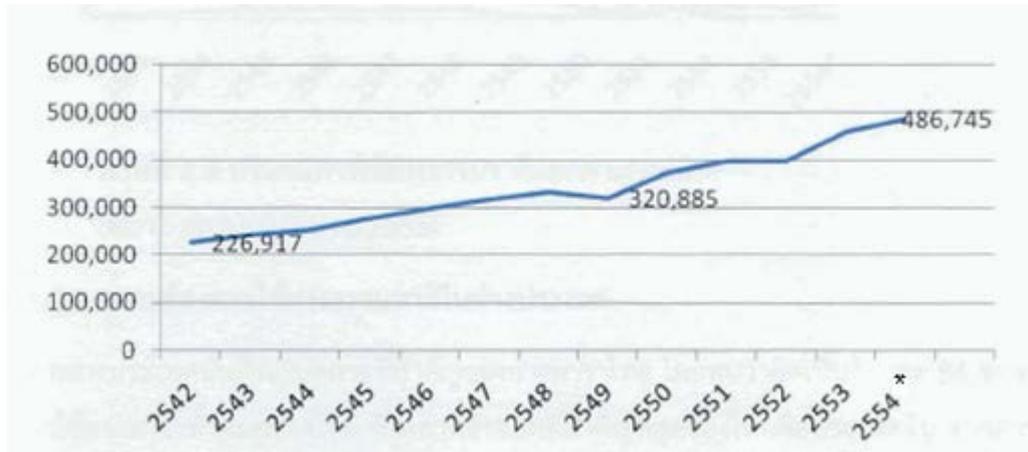
ตารางที่ 3.6 ผลผลิตยางธรรมชาติในช่วงปี พ.ศ. 2553-2554 และค่าประมาณการปี พ.ศ. 2555

ประเทศ	ผลผลิตปี พ.ศ. (หน่วย : พันตัน)			อัตราการเติบโตของผลผลิต (ร้อยละ)	
	2553	2554	2555 (ค่าประมาณ)	2554	2555 (ค่าประมาณ)
ไทย	3,252	3,569	*	9.7	*
อินโดนีเซีย	2,735	3,029	3,261	10.7	7.7
มาเลเซีย	939	996	950	6.1	-4.6
อินเดีย	851	893	913	4.9	2.2
เวียดนาม	752	812	955	8.0	17.6
จีน	687	727	795	5.8	9.4
ศรีลังกา	153	158	152	3.3	-3.8
ฟิลิปปินส์	99	106	113	7.1	6.6
กัมพูชา	42	51	67	21.4	31.4
รวมทุกประเทศ	9,510	10,342	7,206	8.7	

หมายเหตุ * ข้อมูลของประเทศไทยยังไม่ได้รับการบันทึก

ที่มา : ANRPC's Natural Rubber Trends and Statistics

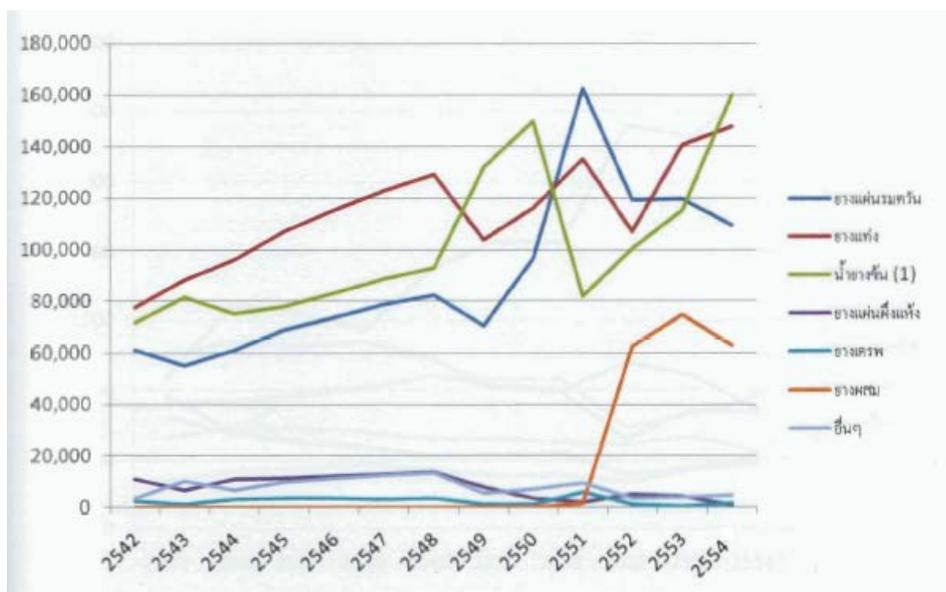
อย่างไรก็ตามแม้การใช้ยางธรรมชาติในประเทศไทยจะอยู่ในสัดส่วนที่ต่ำมากเมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตที่ได้และการส่งออกแต่ปริมาณการใช้ยางพาราธรรมชาติในประเทศไทยก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2542 มีปริมาณความต้องการใช้ในประเทศ 226,917 ตัน เพิ่มขึ้นเป็น 486,745 ตันในปี พ.ศ. 2554 โดยตลอด 10 ปีที่ผ่านมา มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยร้อยละ 6.7 ซึ่งเป็นผลมาจากการที่รัฐดำเนินนโยบายกระตุ้นการใช้ยางภายในประเทศให้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องแม้ในปี พ.ศ. 2549 ปริมาณการใช้ยางในประเทศกลับลดลงร้อยละ 4.1 อันเป็นผลจากราคายางที่ปรับสูงขึ้นมาก เนื่องจากในปี พ.ศ. 2549 ราคายางทั้งในตลาดโลกและตลาดในประเทศผันผวนอย่างมากโดยปรับขึ้นสูงเป็นประวัติการณ์ในรอบ 20 ปี โดยในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2549 โดยราคายางแผ่นดิบชั้น 3 ที่เกษตรกรขายได้สูงถึงกิโลกรัมละ 93.45 บาทต่อกิโลกรัม ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 (เอฟไอบี) กรุงเทพฯ และราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ในตลาดล่วงหน้าทั้งที่โตเกียวและสิงคโปร์ปรับขึ้นไปที่ระดับ 104 บาทต่อกิโลกรัม จากสถานการณ์ดังกล่าวจึงทำให้ปริมาณการใช้ยางลดลง (ภาพที่ 3.3)

หมายเหตุ * ค่าประมาณ
ที่มา : สถาบันวิจัยยางพารา, 2555

ภาพที่ 3.3 ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติในประเทศ

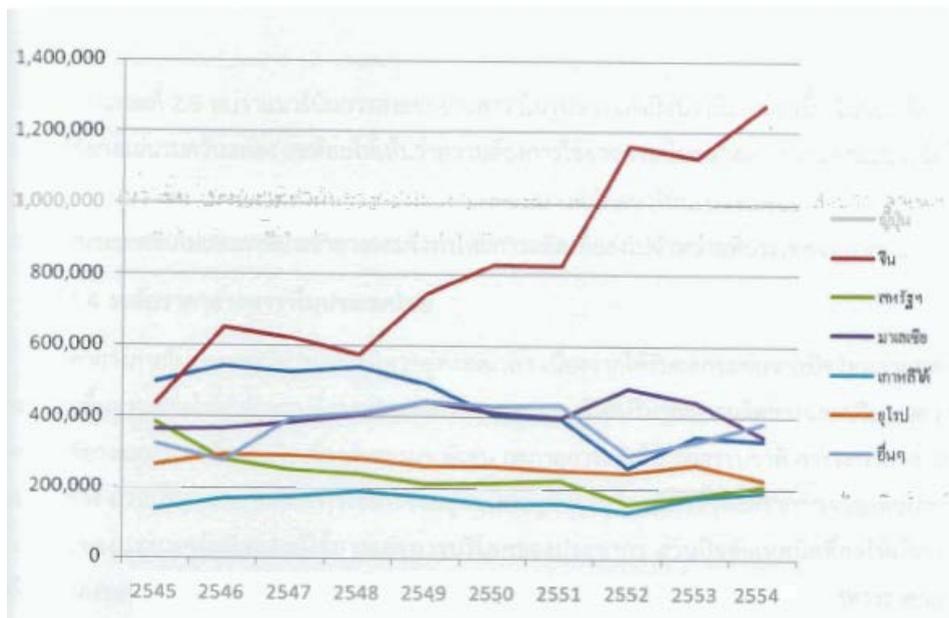
เมื่อพิจารณาแนวโน้มปริมาณการใช้ยางแต่ละประเภท ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึง พ.ศ. 2554 พบว่ามีแนวโน้มการใช้ยางแท่งและน้ำยางข้นสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ความต้องการใช้ยางผสมหรือยางคอมปาวด์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากในระยะหลังเงินเริ่มมีการนำเข้ายางคอมปาวด์ในสัดส่วนที่สูงขึ้นทดแทนการนำเข้ายางแผ่นรมควันและยางแท่ง เนื่องจากเงินเรียกเก็บภาษีนำเข้ายางพาราในอัตราร้อยละ 20 ขณะที่เก็บภาษียางคอมปาวด์ในอัตราร้อยละ 0 ภายใต้ข้อตกลงการเปิดเสรี AFTA ดังนั้นความต้องการใช้ยางแผ่นรมควันและยางแท่งจึงเริ่มมีแนวโน้มลดลง (ภาพที่ 3.4)

ที่มา : สถาบันวิจัยยางพารา, 2555

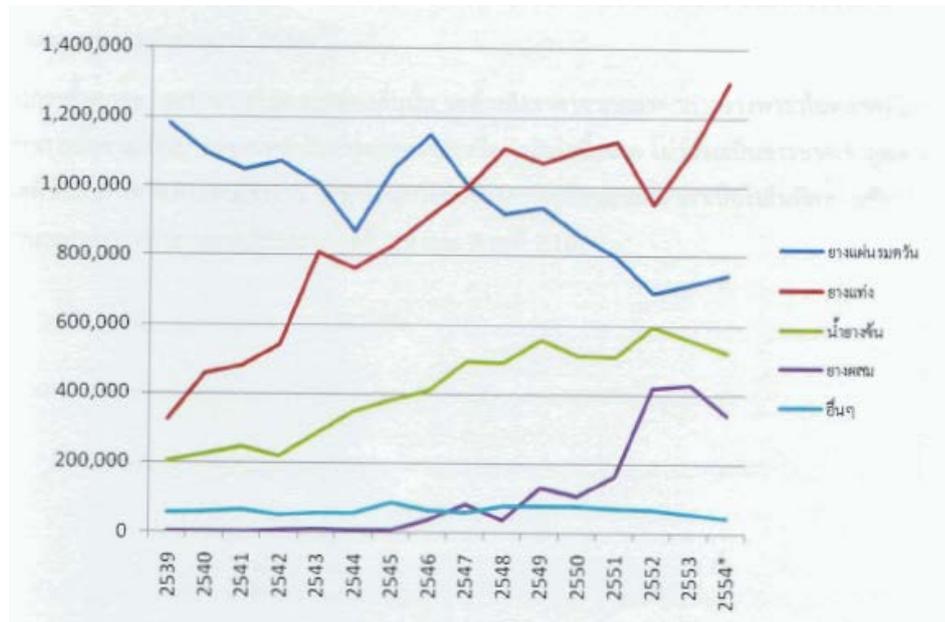
ภาพที่ 3.4 ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติแยกตามประเภท

ตลาดต่างประเทศนั้นถือว่าเป็นตลาดที่สำคัญของยางพาราไทย โดยคิดเป็นประมาณร้อยละ 87 ของปริมาณความต้องการใช้ยางพาราทั้งหมดของไทย ซึ่งตลาดส่งออกที่สำคัญที่สุดของไทยคือประเทศจีน จากภาพที่ 2.7 และ 2.8 พบว่าประเทศไทยส่งออกไปประเทศจีนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.5 มีปริมาณการส่งออก 1.4 ล้านตัน มูลค่า 187,000 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ประเทศญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 12.4 มีปริมาณการส่งออก 344,000 ตัน มูลค่า 54,000 ล้านบาท ในขณะที่การส่งออกไปประเทศมาเลเซีย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 11.5 มีปริมาณการส่งออก 556,000 ตัน มูลค่า 50,000 ล้านบาท อย่างไรก็ตามการส่งออกไปยังมาเลเซียเป็นการส่งออกไปเพื่อไปส่งออกที่ท่าเรือป็นังเป็นส่วนมาก และเป็นการส่งออกนำยางขึ้นซึ่งเป็นสินค้าส่งออกหลักไปมาเลเซียเพื่อผลิตถุงมือยาง แต่เนื่องจากน้ำมันยางมีราคาสูงขึ้นผู้ผลิตถุงมือยางในมาเลเซียจึงหันไปใช้ยางสังเคราะห์แทน ประกอบกับอุตสาหกรรมผลิตถุงมือยางในมาเลเซียประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานและราคาพลังงานที่เพิ่มสูงขึ้นจึงมีข้อจำกัดในการขยายการผลิตทำให้แนวโน้มการส่งออกไปมาเลเซียลดลง (ภาพที่ 3.5)

ที่มา : สถาบันวิจัยยาง, 2555.

ภาพที่ 3.5 ปริมาณการส่งออกไปยังผู้ซื้อปลายทาง

ที่มา : สถาบันวิจัยยาง, 2555.

ภาพที่ 3.6 ปริมาณการส่งออกยางธรรมชาติแยกตามประเภท

จากภาพที่ 3.6 พบว่าแนวโน้มการส่งออกยางพาราในรูปยางแท่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่ความต้องการใช้ยางแผ่นรมควันลดลง สะท้อนให้เห็นว่าความต้องการใช้ยางพาราในตลาดต่างประเทศมีแนวโน้มในการใช้ยางแท่งมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันยางผสมหรือยางคอมปาวด์ก็มีแนวโน้มในการเติบโตสูงมาก สาเหตุมาจากการที่ประเทศจีนไม่เก็บภาษีนำเข้ายางผสมจึงทำให้มีการผลิตเพื่อส่งไปจำหน่ายที่ประเทศจีนมากขึ้น

การใช้ยางธรรมชาติในประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นในกลุ่ม ASEAN ในช่วงปี พ.ศ. 2553-2555 จะพบว่าสัดส่วนการใช้หรือการบริโภคภายในประเทศต่อผลผลิตรวมของไทยในปี พ.ศ. 2553 เท่ากับร้อยละ 12.95 ของปี พ.ศ. 2554 เท่ากับร้อยละ 12.55 ที่เหลือเป็นการส่งออกและเก็บสต็อก โดยเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบอัตราการบริโภคในประเทศต่อผลผลิตรวมที่แต่ละประเทศในกลุ่มประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติผลิตได้เพื่อดูความขาดแคลนหรือส่วนเกินของผลผลิตยางธรรมชาติที่เกิดขึ้นในแต่ละประเทศ ดังแสดงในตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 ปริมาณการบริโภคยางธรรมชาติของกลุ่มประเทศสมาชิกผู้ผลิตยางธรรมชาติ

ประเทศ	ปริมาณการบริโภคยางธรรมชาติ			อัตราการบริโภคในประเทศ		
	ปี พ.ศ. (หน่วย : พันตัน)			ต่อผลผลิตรวม (ร้อยละ)		
	2553	2554	2555	2553	2554	2555
จีน	3,134	3,288	3,509	456.19	452.27	441.38
อินเดีย	864	873	915	101.53	97.76	100.22
มาเลเซีย	439	383	416	46.75	38.45	43.79

อินโดนีเซีย	401	434	211*	14.66	14.33	-
ไทย	421	448	378**	12.95	12.55	-
เวียดนาม	128	135	145	17.02	16.63	15.18
ศรีลังกา	97	102	102	63.40	64.56	67.11
ฟิลิปปินส์	54	53	55	54.55	50.00	48.67
กัมพูชา	0	0	0	0	0	0

หมายเหตุ * ข้อมูลบริโภคน้ำยางสดถึงเดือนพฤษภาคม 2555

** ข้อมูลบริโภคน้ำยางสดถึงเดือนกันยายน 2555

ที่มา : ANRPC's Natural Rubber Trends and Statistics และการคำนวณ

เมื่อนำอัตราส่วนการบริโภคในประเทศต่อผลผลิตรวมคิดในรูปร้อยละแล้วลบด้วย 100 เพื่อดูความขาดแคลน (ค่าสูงกว่า 100) หรือส่วนเกินของผลผลิต (ค่าต่ำกว่า 100) ของแต่ละประเทศในกลุ่ม ANRPC พบว่าประเทศจีนมีความขาดแคลนผลผลิตที่จะใช้ในประเทศมากที่สุดโดยอัตราความขาดแคลนอยู่ที่ร้อยละ 356.19 ในปี พ.ศ.2553 และอัตราความขาดแคลนนี้นี้ลดลงเหลือร้อยละ 341.38 ในปี พ.ศ.2558 ซึ่งแสดงถึงการผลิตใช้ในประเทศได้เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ของอินเดียความต้องการบริโภคและปริมาณที่ผลิตได้ก็เกิดขึ้นเช่นกัน ส่วนประเทศสมาชิกอื่นๆ ที่เหลือต่างมีผลผลิตเกินกว่าความต้องการบริโภคในประเทศ ในส่วนของประเทศไทยมีสัดส่วนการบริโภคผลผลิตในประเทศต่ำที่สุด จึงมีผลผลิตเหลือส่งออกมากที่สุด

ในด้านการส่งออกยางธรรมชาติของกลุ่มสมาคมยางธรรมชาติ (ANRPC) ในระหว่างปี พ.ศ.2553-2555 พบว่าในปี พ.ศ.2553 มีการส่งออกผลผลิตยางธรรมชาติรวม 7,473,000 ตัน โดยประเทศที่มีการส่งออกสูงสุด 4 อันดับแรกจากมากที่สุดคือไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย และเวียดนาม มีปริมาณการส่งออกรวมกันมากกว่าร้อยละ 95 ของปริมาณการส่งออกทั้งหมด ต่อมาในปี พ.ศ. 2554 ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 7,787,000 ตัน คิดเป็นปริมาณที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.2 ประเทศที่มีอัตราการส่งออกเพิ่มสูงสุดคืออินเดียน้อยร้อยละ 104.5 (แต่ไม่นับสำคัญต่อตลาดมากนักเพราะมีฐานการผลิตและส่งออกเล็กมาก) อินโดนีเซียเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.3 เวียดนามเพิ่มร้อยละ 4.5 ในขณะที่ไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.0 ในขณะที่มีการประมาณการปริมาณการส่งออกในปี พ.ศ. 2555 พบว่าประเทศที่มีอัตราการเพิ่มการส่งออกสูงอย่างมีนัยสำคัญต่อตลาดคือ เวียดนามที่คาดว่าอัตราการส่งออกจะเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 20.9 (ตารางที่ 3.8)

ตารางที่ 3.8 ปริมาณการส่งออกยางธรรมชาติของกลุ่มประเทศสมาชิกผู้ผลิตยางธรรมชาติ

ประเทศ	ปริมาณการส่งออก ปี พ.ศ.			อัตราการเติบโตของการส่งออก (ร้อยละ)	
	2553	2554	2555 (ค่าประมาณ)	2554	2555 (ค่าประมาณ)
ไทย	2,866	2,952	*	3.0	*
อินโดนีเซีย	2,375	2,571	2,750	8.3	7.0
มาเลเซีย	1,271	1,257	1,270	2.3	1.0
เวียดนาม	782	817	988	4.5	20.9
กัมพูชา	43	45	67	4.7	48.9
ศรีลังกา	54	48	50	-11.1	4.2
ฟิลิปปินส์	36	42	50	16.7	19.0
อินเดีย	22	45	27	104.5	-40.0
จีน	25	9	14	-64.0	55.6
รวมทุกประเทศ	7,473	7,787	5,216	4.2	

หมายเหตุ * ข้อมูลของประเทศไทยยังไม่ได้รับการบันทึก

ที่มา : ANRPC's Natural Rubber Trends and Statistics

การนำเข้ายางธรรมชาติหรือยางพาราแปรรูปขึ้นต้นของประเทศไทยมีมูลค่าค่อนข้างน้อยมากเนื่องจากผลผลิตยางธรรมชาติในประเทศมีปริมาณเกินกว่าความต้องการบริโภคในประเทศมาก แต่อย่างไรก็ตามก็ยังมี การนำเข้ายางธรรมชาติเพื่อกิจกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์บางของอุตสาหกรรมนำเข้าน้ำซึ่งมีบางหน่วยผลิตในประเทศที่ ต้องการยางธรรมชาติคุณภาพเฉพาะเพื่อการผลิตสินค้าของหน่วยธุรกิจในประเทศ เช่นเดียวกับธุรกิจส่งออกชานใน ประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติอื่นๆ จากข้อมูลในช่วงปี พ.ศ. 2553-2555 พบว่า ในปี พ.ศ.2553 ประเทศไทยนำเข้า ยางธรรมชาติเพียง 6,000 ตัน และปี พ.ศ.2554 ลดลงเหลือเพียง 4,000 ตัน ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับ การนำเข้ายางธรรมชาติของประเทศสมาชิกผู้ผลิตยางธรรมชาติรายสำคัญอื่นๆ (ตารางที่ 3.9)

ตารางที่ 3.9 ปริมาณการนำเข้ายางธรรมชาติของกลุ่มประเทศสมาคมผู้ผลิตยางธรรมชาติ

ประเทศ	ปริมาณการนำเข้ายางธรรมชาติ ปี พ.ศ.			อัตราการเติบโตของการนำเข้า	
	(หน่วย : พันตัน)			(ร้อยละ)	
	2553	2554	2555	2554	2555
จีน	2,499	2,578	3,001	3.2	16.4
มาเลเซีย	615	605	713	-1.6	17.9
อินเดีย	185	139	216	-24.9	55.4
เวียดนาม	107	138	142	29.0	2.9
อินโดนีเซีย	16	15	12*	-6.3	n.a.
ศรีลังกา	11	15	12	36.4	-20.0
ไทย	6	4	n.a.	-33.3	n.a.
ฟิลิปปินส์	0	0	0	0	0
กัมพูชา	0	0	0	0	0

หมายเหตุ * ข้อมูลการนำเข้าสะสมถึงเดือนพฤษภาคม 2555

ที่มา : ANRPC's Natural Rubber Trends and Statistics

ประเทศจีนเป็นประเทศผู้นำเข้ายางธรรมชาติรายลำดับที่สูงสุดในกลุ่มประเทศ ANRPC โดยในปี พ.ศ. 2553 มีปริมาณนำเข้าสูงถึง 2,499,000 ตัน และเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในปี พ.ศ. 2554 และ 2555 โดยมีอัตราการเพิ่มการนำเข้าในช่วง 2 ปี ดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 3.2 และ 16.4 ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศผู้นำเข้าอันดับรองลงมาที่สำคัญได้แก่ มาเลเซีย อินเดีย และเวียดนาม โดยมีปริมาณการนำเข้าในปี พ.ศ. 2553 เท่ากับ 615,000 185,000 และ 107,000 ตัน ตามลำดับ อย่างไรก็ตามกลุ่มประเทศที่นำเข้าเหล่านี้มีปริมาณการนำเข้าต่ำกว่าจีนมาก

นอกเหนือจากการนำเข้ายางธรรมชาติเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางบางกลุ่มแล้ว ยังมีการนำเข้ายางสังเคราะห์ (synthetic rubber) เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบประกอบในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางโดยเฉพาะอุตสาหกรรมล้อรถยนต์ อย่างไรก็ตามปริมาณการนำเข้ายางสังเคราะห์ของประเทศไทยค่อนข้างมีความผันผวนสูงอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงระดับอุปสงค์ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ยางแปรรูปทั้งยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ซึ่งยางทั้งสองประเภทมีความสามารถในการใช้ทดแทนกันได้ระดับหนึ่งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงด้านราคาโดยเปรียบเทียบจะส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนด้านการบริโภคยางแต่ละชนิดตามมา แต่ในระยะหลังการเปลี่ยนแปลงราคาของยางสังเคราะห์ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น เนื่องจากราคาวัตถุดิบในการผลิตยางสังเคราะห์คือน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมีที่ราคามีแนวโน้มสูงขึ้นอันเป็นผลมาจากความขาดแคลน ดังนั้นมูลค่าการนำเข้ายางสังเคราะห์จึงแกว่งตัวขึ้นลงมากในช่วงปี พ.ศ. 2550-2553 (ตารางที่ 3.10)

ตารางที่ 3.10 มูลค่าการนำเข้ายางแปรรูปขั้นต้นของประเทศไทย (หน่วย : ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ชนิดของยางแปรรูปขั้นต้น	มูลค่าการนำเข้า ปี พ.ศ.			
	2550	2551	2552	2553
ยางสังเคราะห์	466.65	665.68	483.44	821.91
ยางธรรมชาติ	5.11	9.94	5.16	21.29
ยางอื่นๆ	4.6	6.37	4.03	5.37
รวม	476.36	681.99	492.63	848.57

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2554

ในการผลิตสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์ยางนั้น ยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์มีความสามารถเป็นปัจจัยการผลิตทดแทนกันได้ตั้งกล่าวแล้ว แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการผลิต นอกจากนี้ยางทั้งสองประเภทยังอาจใช้เป็นส่วนวัตถุดิบร่วมกันในการผลิตผลิตภัณฑ์บางชนิดที่ต้องการคุณสมบัติพิเศษที่มีข้อดีมาจากยางแต่ละประเภท ซึ่งยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์ต่างมีข้อดีและข้อด้อยแตกต่างกัน โดยยางธรรมชาติเป็นยางที่มีสมบัติดีในด้านความเหนียวติดกันที่ดี คุณสมบัติต้านการขึ้นรูปที่ดี ความร้อนต่ำและนุ่มในขณะการใช้งานต่ำ เป็นต้น แต่ก็มีสมบัติบางประการที่เป็นข้อด้อย ดังนั้นในการแก้ไขข้อด้อยนั้น สามารถทำได้โดยการเลือกเอาสมบัติที่ดีจากยางสังเคราะห์มาทดแทน เช่น คุณสมบัติต้านความทนทานต่อการขูดถูของยางบิวทิลไดอีน (BR) คุณสมบัติความทนทานต่ออนุมูลอิสระของยางไนไตรล์ (NBR) คุณสมบัติความทนทานต่อความร้อนและโอโซนของยาง EPDM เป็นต้น โดยการผสมยางธรรมชาติกับยางสังเคราะห์เข้าด้วยกัน แต่การที่จะผสมให้เข้ากันได้ดีกับยางสังเคราะห์ชนิดใดนั้นจะต้องไม่มีความเป็นขั้วเหมือนกับยางธรรมชาติ จึงจะทำให้ยางผสมรวมเข้ากันเป็นเนื้อเดียวกันได้ดี เช่น ยาง BR, SBR, EPDM และ NBR

ในด้านปริมาณการผลิตและการบริโภคยางธรรมชาติของโลกเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มประเทศที่ผลิตยางธรรมชาติ (ANRPC) และประเทศไทยพบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2551-2554 ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของกลุ่ม ANRPC คิดเป็นกว่าร้อยละ 95 ของปริมาณการผลิตทั่วโลก ส่วนการส่งออกของกลุ่ม ANRPC คิดเป็นร้อยละ 73-75 ของปริมาณการบริโภคทั่วโลกแต่ละปี ในกรณีของประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่ม ANRPC และเป็นผู้ผลิตรายใหญ่และผู้นำตลาดด้านยางธรรมชาติของกลุ่มมีผลผลิตรวมประมาณ 1 ใน 3 ของปริมาณความต้องการผลิติตรวมทั่วโลก มีสัดส่วนการส่งออกเพื่อสนองตอบต่ออุปสงค์ยางธรรมชาติของโลกได้ประมาณร้อยละ 27-30 ของความต้องการทั่วโลกแต่ละปี (ตารางที่ 3.11) และมีส่วนแบ่งตลาดสูงที่สุดในโลก

ตารางที่ 3.11 สภาวะอุปทานและอุปสงค์ยางธรรมชาติเปรียบเทียบในระดับโลก กลุ่ม ANRPC และประเทศไทย (หน่วย: พันตัน)

รายการ	ปี พ.ศ.			
	2550	2551	2552	2553
ปริมาณการผลิตทั่วโลก	9,609	9,294	10,049	10,712
ปริมาณการบริโภคทั่วโลก	9,836	9,224	10,206	10,584
การเปลี่ยนแปลงในสต็อก	-227	70	-157	128
ปริมาณการผลิตในกลุ่ม ANRPC	9,253	8,905	9,510	10,342
(ค่าสัดส่วนเทียบกับปริมาณการผลิตทั่วโลก)	(0.96)	(0.96)	(0.95)	(0.97)

ปริมาณการส่งออกของกลุ่ม ANRPC (ค่าสัดส่วนเทียบกับปริมาณการบริโภคทั่วโลก)	7,142 (0.73)	6,876 (0.75)	7,473 (0.73)	7,787 (0.74)
ปริมาณการผลิตของประเทศไทย (ค่าสัดส่วนเทียบกับปริมาณการผลิตทั่วโลก)	3,090 (0.32)	3,164 (0.34)	3,252 (0.32)	3,569 (0.33)
ปริมาณการส่งออกของประเทศไทย (ค่าสัดส่วนเทียบกับปริมาณการบริโภคทั่วโลก)	2,675 (0.27)	2,726 (0.30)	2,866 (0.28)	2,952 (0.28)

ที่มา : Rubber Bulletin : November 2012 และการคำนวณ

จากการศึกษาของ *Freedonia Group* ได้ระบุว่า ปริมาณการใช้นยางของโลก (รวมยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์) จะเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 4.1 ต่อปีต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ.2556 จะมีปริมาณความต้องการรวมถึง 26.9 ล้านตัน ซึ่งตัวเลขการใช้นยางที่สูงอย่างน่าสังเกตนี้เป็นผลจากการเติบโตของอุตสาหกรรมที่สูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นปีที่เศรษฐกิจของโลกตกต่ำ

ปริมาณการใช้นยางส่วนใหญ่มาจากอุตสาหกรรมยางล้อ และชิ้นส่วนยานยนต์ โดยเฉพาะการฟื้นตัวของเศรษฐกิจของประเทศอุตสาหกรรมที่เป็นผู้ผลิตรถยนต์เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ เช่น สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และแคนาดา ส่งผลต่อความต้องการใช้นยางให้เพิ่มสูงขึ้น

จีนเป็นประเทศที่มีการใช้นยางมากที่สุด โดยจะมีปริมาณความต้องการใช้นยางมากกว่าหนึ่งในสามของความต้องการในตลอดเกิดใหม่ทั่วโลกจนถึงปี พ.ศ.2556 และคิดเป็นประมาณร้อยละ 30 ของปริมาณการใช้นยางทั่วโลก ภูมิภาคที่มีการใช้นยางสูงสุดคือ ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ในส่วนของญี่ปุ่นจะมีปริมาณการใช้นยางลดลงเช่นเดียวกับอเมริกาเหนือและยุโรป และเมื่อพยากรณ์ต่อเนื่องไปถึงปี พ.ศ. 2561 ความต้องการใช้นยางจะเพิ่มขึ้นในอัตราลดลงเหลือเฉลี่ยร้อยละ 3.83 ซึ่งน้อยกว่าร้อยละ 5 ปีก่อนหน้าคือในช่วงปี พ.ศ.2551-2556 (ตารางที่ 3.12)

ตารางที่ 3.12 ปริมาณการใช้นยาง (ยางธรรมชาติและยางสังเคราะห์) ของโลกและการพยากรณ์ความต้องการ

รายการ	ปี พ.ศ.				อัตราการเติบโตต่อปี (ร้อยละ)		
	2546	2551	2556	2561	ปี 51/46	ปี 56/51	ปี 61/56
ผลิตภัณฑ์							
ยาง ล้อ (พันตัน)	10,180	10,780	12,700	14,400	1.20	3.30	2.80
ผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ (นอกเหนือจากยางล้อ) (พันตัน)	8,690	11,190	14,200	17,650	5.20	4.90	4.90
ประเทศ/ภูมิภาค							
สหรัฐอเมริกา	3,005	2,775	3,010	3,150	- 1.60	1.60	0.90
แคนาดาและเม็กซิโก	593	527	620	960	- 2.30	3.30	10.97
ยุโรปตะวันตก	3,364	3,863	3,135	3,255	- 3.20	1.80	0.77
จีน	3,358	5,750	8,130	10,640	11.40	7.20	6.17
ญี่ปุ่น	1,895	2,016	1,950	1,980	1.20	- 0.70	0.31
เอเชียแปซิฟิกอื่นๆ	3,702	4,519	5,770	7,200	4.10	5.00	4.96
ลาตินอเมริกา	956	1,227	1,450	1,700	5.10	3.40	3.45
ยุโรปตะวันออก	1,414	1,565	1,965	2,395	2.00	4.70	4.38
แอฟริกา/ตะวันออกกลาง	583	583	870	1,040	4.50	3.60	3.90
รวม (พันตัน)	18,870	21,970	26,900	32,050	3.10	4.10	3.83
ปริมาณตัวอย่าง (ล้านเส้น)	1,237	1,353	1,625	1,860	1.80	3.70	2.89

ปริมาณยางธรรมชาติที่ใช้ผลิตยางล้อต่อเส้น (กิโลกรัม)	8.20	8.00	7.80	7.70	-	-	-
---	------	------	------	------	---	---	---

3.2.3 อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเป็นอุตสาหกรรมประเภทที่มีการนำยางแปรรูปขึ้นต้นหรือที่เรียกว่ายางธรรมชาติไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยางประเภทต่างๆ ประเทศไทยถือว่าเป็นประเทศสำคัญของโลกประเทศหนึ่งในการเป็นแหล่งผลิตอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ผลผลิตขั้นสุดท้ายของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันกลายเป็นผลิตภัณฑ์ยางชนิดต่างๆ โดยประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์ยางหลายชนิดมียอดผลิตและส่งออกเป็นอันดับหนึ่งของโลก

ผลิตภัณฑ์ยางสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มตามชนิดของยางแปรรูปขึ้นต้นที่นำมาใช้ในการผลิต ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผลิตภัณฑ์ยางที่ผลิตจากน้ำยางขึ้น ต้นได้แก่ ผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ เช่น ถุงมือยาง ถุงยางอนามัย สายนาฬิกาดีเซล ท่อสวนปัสสาวะ รวมถึงผลิตภัณฑ์จากน้ำยางขึ้นต้นอื่นๆ เช่น สายยางบีบ ลูกโป่ง ฟองน้ำ ที่นอน โฟมยาง หัวนมยาง ของเล่น เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 ผลิตภัณฑ์ยางที่ผลิตจากยางแห้ง สามารถแบ่งเป็นผลิตภัณฑ์ยางที่สำคัญได้แก่

1) **อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางล้อรถยนต์** เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญที่สุดในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางที่ผลิตจากยางแห้งในประเทศไทย เนื่องจากมีปริมาณการผลิต มูลค่าการตลาด และการจ้างแรงงานสูงที่สุดในกลุ่มผลิตภัณฑ์ยาง โดยในประเทศไทยมีผู้ผลิตยางล้อรถยนต์ทั้งบริษัทข้ามชาติ เช่น สยามมิชลิน นริตจลิตอน กู๊ดเยียร์ ชูมิโตเม และเยโกอามา มาตั้ง โรงงานอยู่ในประเทศและมีบริษัทผลิตยางล้อรถยนต์สัญชาติไทยอีกหลายบริษัท โดยมีการผลิตยางล้อรถยนต์ ทั้งยางล้อรถยนต์นั่ง รถยนต์ส่วนบุคคล ยางล้อรถบรรทุก ยางล้อรถยกของในอุตสาหกรรม ยางล้อรถใช้ในการเกษตร ยางล้อรถจักรยานยนต์ ยางล้อรถจักรยาน ยางล้อเครื่องบิน และยางไนโรล

2) **อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางขึ้นต้นส่วนยานยนต์** เป็นอุตสาหกรรมผลิตขึ้นต้นต่างๆ ที่ประกอบเป็นชิ้นส่วนในยานยนต์ ซึ่งรองรับอุตสาหกรรมขึ้นต้นรถยนต์และประกอบรถยนต์ในประเทศไทย โดยมีผลิตภัณฑ์ยางขึ้นต้นส่วนยานยนต์ อาทิ ยางรับแรงดันล้อรถจักรยานยนต์ ยางขอบกระบอก/ประตู ท่อยาง สายพานขับ ซีลปะเก้น เมาะที่นั่ง ยางปัดน้ำฝน ฉนวนสายไฟ และอื่นๆ

3) **อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางในการก่อสร้าง** เป็นผลิตภัณฑ์ยางที่ใช้ในการก่อสร้าง ประกอบด้วย ยางปูพื้น ยางคั่นถนน ยางรองรางรถไฟ สายยาง ท่อยาง (ส่งน้ำ ตูตแระ) ยางรองคอสสะพาน/ทางยกระดับ ยางรองฐานตึก ยางกันชนท่าเรือ ยางกันซึม ยางมัลติคัพพื้น และอื่นๆ

4) **อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์สายพาน** ได้แก่ สายพานส่งกำลังและสายพานลำเลียงในอุตสาหกรรมต่างๆ

5) **อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ** ได้แก่ การผลิตยางเพื่อเป็นของใช้และอุปกรณ์กีฬาต่างๆ อาทิ ยางรัดของ รองเท้า/พื้นรองเท้า ลูกกอล์ฟ ลูกกอล์ฟยาง ลูกบอล และอื่นๆ

ประเทศไทยถือเป็นประเทศผู้ผลิตที่สำคัญของอุตสาหกรรมยางปาดายน้ำประเทศหนึ่งในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งยางล้อรถประเภทต่างๆ ในแต่ละปีประเทศไทยสามารถผลิตยางล้อรถได้มากกว่า 100 ล้านเส้นต่อปี และในปี พ.ศ. 2553 ประเทศไทยสามารถผลิตยางล้อรถได้กว่า 136 ล้านเส้น โดยอุตสาหกรรมยางล้อรถที่สำคัญในประเทศไทย คือ ยางนอกรถยนต์ที่ประเทศไทยสามารถผลิตยางนอกรถยนต์ได้กว่า 26 ล้านเส้นในปี พ.ศ. 2553 โดยเป็นยางนอกรถยนต์หนึ่ง จำนวนมากที่สุดกว่า 16 ล้านเส้น รองลงมาเป็นยางนอกรถกระบะจำนวนกว่า 5 ล้านเส้น ยางนอกรถบรรทุก และรถโดยสารจำนวนกว่า 4 ล้านเส้น และยางนอกรถแทรกเตอร์จำนวนกว่า 2 ล้านเส้น ตามลำดับ นอกจากนี้ประเทศไทยยังสามารถผลิตยางนอกรถจักรยานยนต์และจักรยานได้กว่า 44 ล้านเส้น และยางในกว่า 66 ล้านเส้นในปีเดียวกัน

อุตสาหกรรมยางปาดายน้ำที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งของประเทศไทย คือ ถุงมือยาง ถุงมือตรวจ ซึ่งประเทศไทยสามารถผลิตถุงมือยางถุงมือตรวจได้กว่าปีละ 1.2 หมื่นล้านชิ้น ในปี พ.ศ. 2553 ซึ่งประเทศไทยมีความได้เปรียบในการผลิตถุงมือยางถุงมือตรวจโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มถุงมือยางสำหรับการผ่าตัด (surgical glove) ซึ่งมีมาตรฐานสูงกว่าถุงมือยางตรวจ (examination glove)

อัตราการเติบโตของปริมาณการผลิตสำหรับผลิตภัณฑ์ยางในประเทศไทย ส่วนใหญ่มีอัตราการเจริญเติบโตเป็นบวกสัมพันธ์กับอุตสาหกรรมยานยนต์ของประเทศที่เติบโตต่อเนื่องโดยชนิดผลิตภัณฑ์ยางที่มีอัตราการเติบโตสูงสุด ได้แก่ ยางนอกรถแทรกเตอร์ร้อยละ 16.58 รองลงมาได้แก่ ยางนอกอื่นๆ ยางในรถจักรยานยนต์และถุงมือยาง/ถุงมือตรวจโดยมีอัตราการเติบโตร้อยละ 13.20 8.60 และ 7.74 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.13)

ตารางที่ 3.13 ปริมาณการผลิตผลิตภัณฑ์ยางในประเทศไทย

ชนิดผลิตภัณฑ์ยางในประเทศไทย	หน่วย	ปี พ.ศ.				อัตราการเติบโตต่อปี (ร้อยละ) ปี พ.ศ. 2553/2550
		2550	2551	2552	2553	
ยางนอกรถยนต์	เส้น	23,289,187	24,915,953	20,990,198	26,111,933	4.04
ยางนอกรถยนต์นั่ง	เส้น	14,056,448	15,449,235	12,921,160	16,331,033	5.39
ยางนอกรถกระบะ	เส้น	4,773,802	5,078,992	3,981,475	5,146,609	2.60
ยางนอกรถบรรทุกและรถโดยสาร	เส้น	4,279,668	4,177,376	3,830,877	4,365,854	0.67
ยางนอกรถแทรกเตอร์	เส้น	179,269	210,350	256,686	268,437	16.58
ยางนอก รถจักรยานยนต์/จักรยาน	เส้น	42,237,421	43,951,841	39,870,822	44,446,007	1.74
ยางนอก รถจักรยานยนต์	เส้น	22,405,402	22,829,154	20,755,910	22,925,851	0.74
ยางนอกรถจักรยาน	เส้น	19,393,540	20,556,988	18,657,344	20,908,068	2.60
ยางนอกอื่นๆ	เส้น	438,479	565,699	457,568	612,088	13.20
ยางใน	เส้น	60,061,982	56,972,702	61,502,501	66,137,664	3.37
ยางในรถบรรทุกและรถโดยสาร	เส้น	2,013,554	1,888,713	1,891,118	2,170,116	2.59
ยางในรถจักรยานยนต์	เส้น	36,322,128	35,824,635	42,574,550	45,689,179	8.60
ยางในรถจักรยาน	เส้น	21,726,300	19,259,354	17,036,833	18,278,369	5.29
ยางรอง	เส้น	3,187,708	2,482,272	2,043,624	2,235,378	- 9.96
ยางหุ้มล้อดอก	เส้น	81,683	86,739	88,302	87,792	2.49
ถุงมือยาง/ถุงมือตรวจ	ชิ้น	9,819,640,293	10,158,081,150	11,050,739,478	12,100,518,922	7.74
ยางรัศของ	ตัน	15,536	13,604	13,856.97	14,107.72	- 3.06

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2554 และการคำนวณ

ส่วนการใช้ผลิตภัณฑ์ยางภายในประเทศก็ถือว่าอยู่ในระดับสูงโดยตลาดภายในถือเป็นตลาดที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ยางที่ผลิตในประเทศไทย โดยกว่าร้อยละ 76 ของยางนอกรถยนต์ที่ผลิตในประเทศไทยถูกนำมาจำหน่ายในประเทศในปี พ.ศ. 2553 คิดเป็นปริมาณยางนอกรถยนต์ที่จำหน่ายในประเทศไทยกว่า 19 ล้านเส้น โดยถูกนำมาใช้ในอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ ซึ่งประเทศไทยมีโรงงานประกอบรถยนต์ตั้งอยู่ในบริเวณภาคกลางและภาคตะวันออกของประเทศ มีการคาดการณ์ว่าอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์ในประเทศไทยในปี พ.ศ.2554 จะสามารถผลิตรถยนต์ได้ประมาณ 1,780,000 ถึง 1,860,000 คัน ซึ่งจำนวนนี้มีการส่งออกกว่าร้อยละ 55 (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2556) ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการจำหน่ายยางรถยนต์ของประเทศไทยเป็นการจำหน่ายเพื่อส่งออกทางอ้อม โดยถูกนำไปประกอบเป็นอุปกรณ์ติดกับรถยนต์

ตารางที่ 3.14 ปริมาณการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ยางในประเทศไทย

ปริมาณการจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ยางใน ประเทศไทย	หน่วย	ปี พ.ศ.				อัตราการ เติบโตต่อปี (ร้อยละ) ปี พ.ศ. 2553/2550
		2550	2551	2552	2553	
ยางนอกรถยนต์	เส้น	18,124,868	18,836,250	15,714,042	19,834,079	3.14
ยางนอกรถยนต์นั่ง	เส้น	10,215,514	10,932,811	9,009,534	11,915,536	5.55
ยางนอกรถกระบะ	เส้น	4,503,855	4,544,382	3,492,096	4,348,421	- 1.15
ยางนอกรถบรรทุกและ รถโดยสาร	เส้น	3,313,709	3,248,637	3,066,290	3,421,744	1.09
ยางนอกรถแทรกเตอร์	เส้น	91,790	110,420	146,122	148,378	20.55
ยางนอก รถจักรยานยนต์/ จักรยาน	เส้น	19,595,724	20,525,810	20,779,087	22,150,446	4.35
ยางนอก รถจักรยานยนต์	เส้น	15,150,073	15,727,536	16,215,966	17,158,913	4.42
ยางนอกรถจักรยาน	เส้น	4,364,252	4,737,078	4,507,713	4,940,120	4.40
ยางนอกอื่นๆ	เส้น	81,399	61,196	55,408	51,413	- 12.28
ยางใน	เส้น	34,959,891	35,134,462	38,460,427	39,979,625	4.79
ยางในรถบรรทุกและรถ โดยสาร	เส้น	1,672,625	1,639,066	1,533,253	1,749,147	1.52
ยางในรถจักรยานยนต์	เส้น	26,039,430	25,363,305	29,490,451	30,385,161	5.56
ยางในรถจักรยาน	เส้น	7,247,836	8,132,091	7,436,723	7,845,317	2.75
ยางรอง	เส้น	1,457,687	1,340,749	1,257,249	1,398,435	- 1.35
ยางหล่อตอก	เส้น	83,512	80,660	88,597	86,473	1.18
ถุงมือยาง/ถุงมือตรวจ	ชิ้น	465,182,358	580,132,240	727,962,905	755,112,397	20.78
ยางรัดข้อ	ตัน	1,035.00	1,030.00	972.46	1,008.41	- 0.86

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2554 และการคำนวณ

อัตราการเติบโตของการใช้ผลิตภัณฑ์ยางในประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องในประเทศซึ่งส่วนใหญ่มีอัตราการเติบโตเป็นบวกในช่วงเวลาดังกล่าวโดยผลิตภัณฑ์ที่มีอัตราการเติบโตสูงสุดได้แก่ ถุงมือยางและถุงมือตรวจเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.78 รองลงมาได้แก่ ยางนอกรถแทรกเตอร์ ยางในรถจักรยานยนต์ และยางนอกรถยนต์นั่ง โดยเพิ่มในอัตราร้อยละ 20.55 5.56 และ 5.55 ต่อปี ตามลำดับ (ตารางที่ 3.14)

การค้าต่างประเทศผลิตภัณฑ์ยางมีการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางทั้งสิ้น 6,247 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2553 โดยมีมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางเพิ่มสูงกว่าร้อยละ 71 จากปี พ.ศ. 2550 หรือเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 23.67 ซึ่งผลิตภัณฑ์ยางที่มีการส่งออกที่สำคัญคือยางยานพาหนะคิดเป็นมูลค่า 2,587.96 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 41 ของมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางทั้งหมด รองลงมา คือ การส่งออกถุงมือยางเป็นมูลค่า 978.81 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และยางวัดแคในซิปเป็นมูลค่า 308.79 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ

ตารางที่ 3.15 มูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยาง (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

รายการ	ปี พ.ศ.				อัตราการ เติบโตต่อปี (ร้อยละ) ปี พ.ศ.2553/2550
	2550	2551	2552	2553	
ยางยานพาหนะ	1,622.20	2,092.30	1,888.09	2,587.96	19.85
ถุงมือยาง	584.48	658.42	653.04	978.81	22.49
ยางวัลแคนไนซ์	212.07	222.56	244.23	308.79	15.20
หลอดและท่อ	135.52	172.79	130.85	154.32	4.62
ผลิตภัณฑ์ยาง ที่ใช้ทางเกษตรกรรม	213.01	263.06	261.34	119.80	- 14.59
สายพานลำเลียงและสิ่ง กำดง	71.96	77.55	66.78	93.03	9.76
ยางรัดของ	53.96	64.01	55.42	70.63	10.30
ผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ	760.03	999.71	1,214.83	1,934.27	51.50
รวม	3,653.23	4,550.40	4,487.58	6,247.60	23.67

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์, 2554 และการคำนวณ

พิจารณาจากตัวเลขการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางในช่วงปี พ.ศ. 2550-2553 พบว่ามีอัตราการส่งออก
เติบโตสูงเกือบทุกชนิด ยกเว้นผลิตภัณฑ์ยางที่ใช้ในทางเกษตรกรรม และผลิตภัณฑ์หลอดและท่อ โดยผลิตภัณฑ์ยาง
ที่มีมูลค่าส่งออกสูงมากนอกเหนือจากผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ แล้วคือถุงมือยางและยางยานพาหนะต่างๆ โดยมีมูลค่าการ
ส่งออกเพิ่มร้อยละ 22.49 และ 19.85 ตามลำดับ (ตารางที่ 3.15)

ในด้านการนำเข้าประเทศไทยมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาง 875 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี พ.ศ. 2553 โดยใน
ปริมาณการนำเข้าดังกล่าวนี้กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ทำจากยางมีมูลค่าการนำเข้าสูงสุดคิดเป็นมูลค่า 507 ล้านดอลลาร์
สหรัฐ รองลงมาเป็นกลุ่มวัสดุที่ทำจากยางมีมูลค่าการนำเข้า 368.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และพบว่าอัตราการเติบโต
ของการนำเข้าสินค้าในกลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ทำจากยางมีอัตราร้อยละ 11.87 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปี พ.ศ.2553 และ
พ.ศ.2500 ส่วนกลุ่มวัสดุที่ทำจากยางมีอัตราการเติบโตร้อยละ 4.94 เมื่อเปรียบเทียบในช่วงเวลาเดียวกัน (ตารางที่
3.16)

ตารางที่ 3.16 มูลค่าการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาง (หน่วย: ล้านดอลลาร์สหรัฐ)

รายการ	ปี พ.ศ.				อัตราการเติบโตต่อปี (ร้อยละ) ปี พ.ศ.2553/2550
	2550	2551	2552	2553	
ผลิตภัณฑ์ทำจากยาง	373.94	406.18	361.62	507.05	11.87
- ท่อหรือข้อต่อและสายพาน ลำเลียง	138.08	156.19	128.24	176.57	9.29
- ยางรถยนต์	216.14	227.34	214.22	300.97	13.07
- ผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ	19.72	22.65	19.16	29.51	16.55

วัสดุทำจากยาง	320.80	365.64	264.11	368.32	4.94
- กระเบื้องปูพื้นปีตผนัง	9.48	7.99	6.43	9.24	- 0.84
- ผลิตภัณฑ์ยางวัลแคนไนซ์	311.32	357.65	257.68	359.08	5.11
รวม	694.74	771.82	625.73	875.37	8.67

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม, 2554 และการคำนวณ

ประเทศคู่ค้าสำคัญสินค้าผลิตภัณฑ์ยางจากประเทศไทยได้แก่ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยประเทศไทยมีมูลค่าส่งออกไปยังประเทศดังกล่าวกว่า 2.9 หมื่นล้านบาทในปี พ.ศ. 2552 หรือคิดเป็นร้อยละ 19 ของมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางของประเทศไทย อย่างไรก็ตามหากพิจารณาแนวโน้มของการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางกลับพบว่าประเทศสหรัฐ ฯ มีส่วนแบ่งของการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางจากประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันประเทศจีนซึ่งเป็นประเทศส่งออกอันดับสองของผลิตภัณฑ์ยางจากประเทศไทย โดยในปี พ.ศ.2552 มีการส่งออกมูลค่า 2.6 หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2548 ซึ่งส่งออกไปจีนเพียง 5 พันล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 5 ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด ซึ่งภายในช่วงระยะเวลาเพียง 4 ปี ยอดการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางจากประเทศไทยไปยังประเทศจีนกลับเพิ่มสูงขึ้นกว่า 4 เท่า หรือเฉลี่ยเพิ่มปีละกว่า 1 เท่าตัว ทำให้มียอดการส่งออกในปี พ.ศ.2552 ถึง 2.6 หมื่นล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 17 ของมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางรวม สำหรับประเทศคู่ค้าสำคัญอื่นๆ พบว่าการส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่นมีการเติบโตเล็กน้อย โดยในปี พ.ศ. 2552 มีมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางจากประเทศไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นเป็นมูลค่า 1 หมื่นล้านบาท แต่สัดส่วนมูลค่าการส่งออกมีการปรับลดลงจากร้อยละ 10 ในปี พ.ศ. 2548 เป็นร้อยละ 7 ในปี พ.ศ. 2552 ของมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางของประเทศไทยสำหรับตลาดที่ยอดการส่งออกผลิตภัณฑ์ยางจากประเทศไทยเติบโตในระดับสูงรองจากจีน ได้แก่ ประเทศเวียดนามและประเทศออสเตรเลีย โดยประเทศไทยมีมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศทั้งสองคิดเป็นมูลค่า 5.7 พันล้านบาท และ 4.9 พันล้านบาทตามลำดับมีอัตราการส่งออกเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2548 เฉลี่ยต่อปีร้อยละ 51.80 และ 27.36 ตามลำดับ

ตารางที่ 3.17 ตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์ยาง 10 ประเทศแรกของประเทศไทย

อันดับ	ประเทศ	ปี พ.ศ.					อัตราการเติบโตต่อ
		2548	2549	2550	2551	2552	ปี (ร้อยละ) ปี พ.ศ. 2552/2548
1	สหรัฐอเมริกา	24,934.18	29,238.92	29,657.98	31,515.47	29,503.35	4.58
2	จีน	5,110.87	10,738.37	11,930.83	15,807.83	26,656.17	105.40
3	ญี่ปุ่น	9,028.83	10,230.77	10,421.37	13,218.51	10,810.90	4.93
4	มาเลเซีย	5,405.36	8,339.30	6,207.00	8,312.77	9,427.36	18.60
5	เวียดนาม	1,865.46	2,477.23	3,356.31	4,635.03	5,730.89	51.80
6	ฮ่องกง	3,966.81	5,693.13	5,085.32	5,844.05	5,675.91	10.77
7	เยอรมนี	3,097.79	3,935.65	4,965.64	5,267.63	5,093.97	16.11
8	ออสเตรเลีย	2,339.83	3,499.75	4,331.32	5,236.85	4,901.33	27.36
9	อินโดนีเซีย	1,876.14	1,796.97	3,055.32	4,187.06	3,148.90	16.96
10	เม็กซิโก	1,860.84	2,463.41	3,544.05	4,138.27	2,620.64	10.21
รวม 10 ประเทศ		59,486.11	78,413.50	82,555.14	98,163.47	103,569.42	18.53
ประเทศอื่นๆ		34,608.15	38,856.00	43,656.35	51,750.87	49,230.63	10.56
มูลค่ารวม		94,094.26	117,269.50	126,211.49	149,914.34	152,800.05	15.59

แหล่งที่มา : กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, 2554.และจากการคำนวณ

ในการศึกษาความสามารถในการแข่งขันในตลาดส่งออกของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางของประเทศไทย โดยกรมส่งเสริมการค้าส่งออกโดยทำการศึกษาค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage: RCA) ตามแนวคิดประสิทธิภาพการจัดสรรทรัพยากรและการค้าระหว่างประเทศของ BalaBalassa (1977) ที่เน้นการใช้มูลค่าของสินค้าเป็นตัวสะท้อนความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการแข่งขันในตลาดการค้าระหว่างประเทศของสินค้าประเภทต่างๆ โดยมีคำอธิบายค่าดัชนี ดังนี้

$RCA_{ij} > 1$ แสดงว่าประเทศ j อยู่ในฐานะที่ได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า i ในตลาด w

$RCA_{ij} < 1$ แสดงว่าประเทศ j อยู่ในฐานะที่เสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้า i ในตลาด w

$RCA_{ij} = 1$ แสดงว่าประเทศ j อยู่ในฐานะที่ไม่ได้เปรียบและไม่เสียเปรียบในการส่งออกสินค้า i ในตลาด w

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาอยู่ในช่วงปี พ.ศ.2544-2553 ซึ่งพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางมีค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมีแนวโน้มสูงขึ้นในระยะยาวจากค่า RCA เท่ากับ 3.98 ในปี พ.ศ.2544 เป็น 6.23 ในปี พ.ศ.2553 โดยมีค่า RCAเฉลี่ย เท่ากับ 5.47 (ตารางที่ 3.18)

ตารางที่ 3.18 ต้นทุนความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบสินค้าส่งออกกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	RCA										ค่าเฉลี่ย RCA
	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552	2553	
ผลิตภัณฑ์ยาง	3.98	4.52	5.40	5.46	5.41	6.27	5.79	6.17	5.45	6.23	5.47

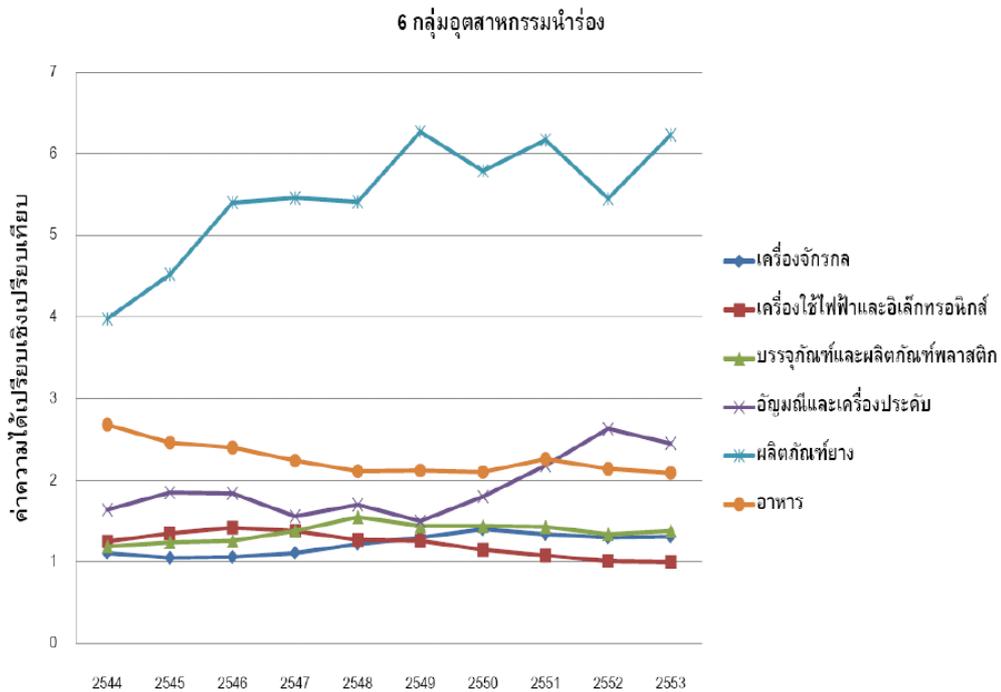
ที่มา : กรมส่งเสริมการค้าส่งออก, 2554

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่า RCA ของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางกับค่า RCA ของอุตสาหกรรมอื่นๆ อีก 15 กลุ่มอุตสาหกรรมสำคัญของประเทศไทยที่ส่งออกไปแข่งขันในตลาดโลกพบว่า ค่า RCA ของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางมีค่าสูงสุดซึ่งสะท้อนว่าต้นทุนและประสิทธิภาพการผลิตโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่งในตลาดโลกดีกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ด้วยเช่นกัน (ตารางที่ 3.19)

ตารางที่ 3.19 แสดงลำดับและค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของกลุ่มอุตสาหกรรมส่งออก

ลำดับ	กลุ่มอุตสาหกรรม	ค่าเฉลี่ย RCA
1	ผลิตภัณฑ์ยาง	5.47
2	อาหาร	2.26
3	อัญมณีและเครื่องประดับ	1.92
4	บรรจุภัณฑ์และผลิตภัณฑ์พลาสติก	1.37
5	เครื่องจักรกล	1.22
6	เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	1.22
7	แก้วและเซรามิกส์	1.18
8	สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	1.16
9	เครื่องหนังและรองเท้า	1.03
10	เฟอร์นิเจอร์ไม้และเครื่องเรือน	0.86
11	ชิ้นส่วนยานยนต์	0.66
12	สิ่งพิมพ์	0.63
13	เหล็กและโลหะการ	0.56
14	แม่พิมพ์	0.51
15	ยาและสมุนไพร	0.06

นอกจากนี้หากพิจารณาค่า RCA และดูแนวโน้มของความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความสามารถในการแข่งขันโดยเปรียบเทียบสูงสุด 6 กลุ่มพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางยังมีแนวโน้มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบดีที่สุดในกลุ่มด้วย (ภาพที่ 3.7)

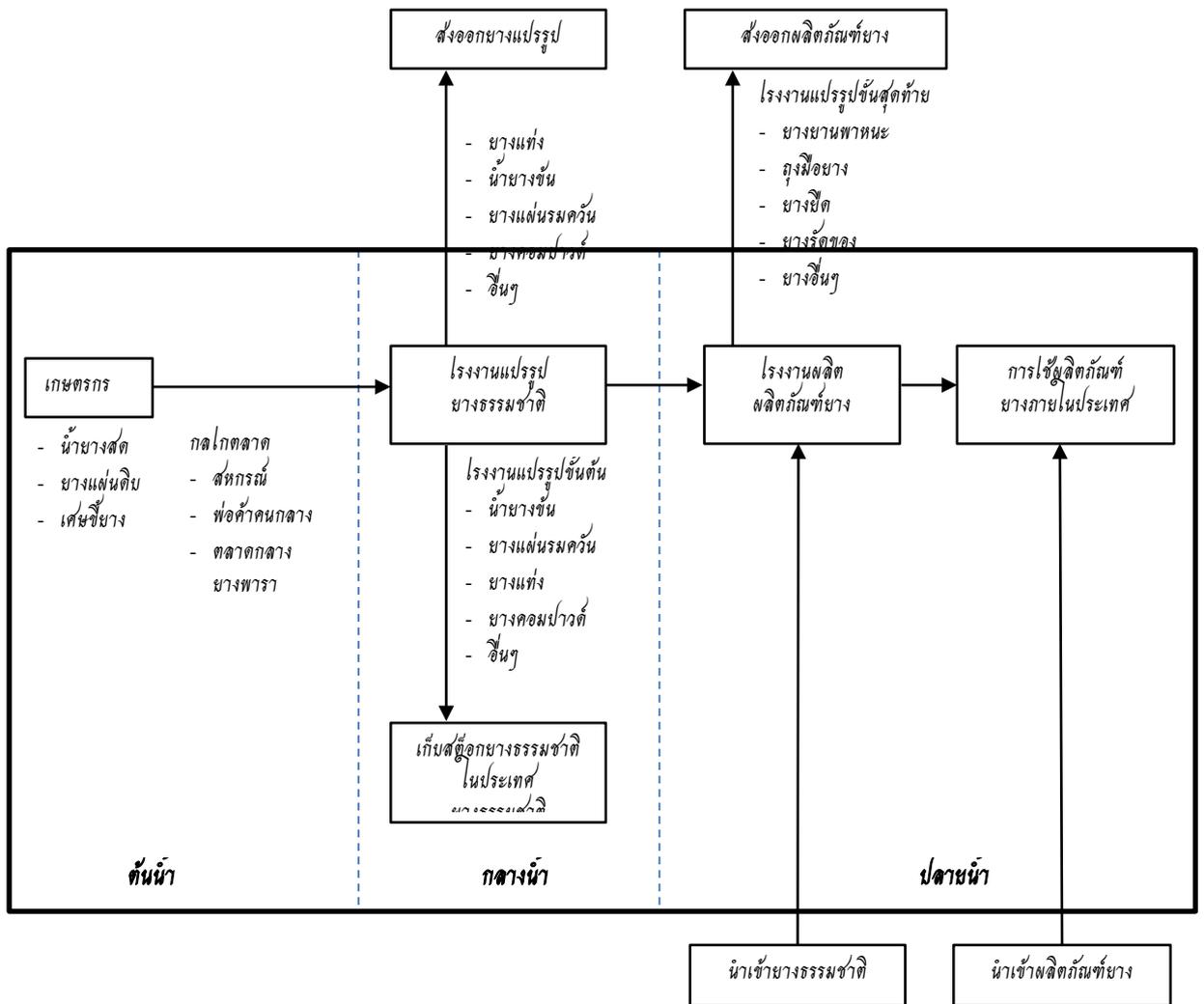

ภาพที่ 3.7 กราฟแสดงค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) เฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ.2544-2553 และแนวโน้ม

3.3 ท่วงโซ่อุปทานของยางพาราไทย

จากสภาวะการแข่งขันในอุตสาหกรรมยางพาราของตลาดโลกที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้น ทำให้ประเทศไทยต้องเร่งปรับตัว ในการพัฒนาอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับยางธรรมชาติแปรรูปและเพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณการใช้อย่างในประเทศ อุตสาหกรรมยางพารามีความสำคัญกับประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นสินค้าส่งออกหลักที่มีมูลค่าการส่งออกเป็นอันดับ 4 ของมูลค่าการส่งออกสินค้ารวมทั้งประเทศ มีประชากรมากกว่า 6 ล้านคนที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมนี้ แต่การส่งออกในปัจจุบันเป็นการส่งยางแปรรูปมากเป็นส่วนใหญ่คิดเป็นสัดส่วน 87:13 นั่นคือยางธรรมชาติ 100 ส่วน ส่งออกถึง 87 ส่วน ดังนั้น การสร้างมูลค่าเพิ่มจากยางธรรมชาติเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้เกิดขึ้นในห่วงโซ่อุปทานผลิตจึงเป็นประเด็นเชิงนโยบายและแนวทางดำเนินการที่สำคัญ ดังนั้น ที่ผ่านมามีการตั้งเป้าหมายในการใช้อย่างในประเทศเพิ่มขึ้น ประเด็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) ยางพารา ตามแนวทางยุทธศาสตร์พัฒนายางพาราปี พ.ศ.2552-2556 ได้มีการตั้งเป้าหมายการใช้อย่างภายในประเทศเพิ่มขึ้นปีละอย่างน้อย 45,000 ตัน และในปี พ.ศ.2556 ปริมาณการใช้อย่างในประเทศจะเพิ่มเป็น 600,000 ตัน อย่างไรก็ตามเป้าหมายการใช้อย่างภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นนี้ยังขาดการเชื่อมโยงไปสู่เป้าหมายของอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง ประเด็นคือจะต้องมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ยางชนิดดี และเพิ่มขึ้นเท่าที่ใด จากที่ผ่านมากฎการบริหารงานเรื่องยางพาราของแต่ละหน่วยงานอาจยังขาดการเชื่อมโยงกันทางด้านแผนงานและยุทธศาสตร์ ส่งผลให้การบริหารนโยบายต่างๆ เกี่ยวกับยางยังอาจไม่ประสานสอดคล้องกัน

ห่วงโซ่อุปทานยางพารา ประกอบด้วยส่วนของต้นน้ำคือ เกษตรกรนำน้ำยางสดจากต้นยางพารามาแปรรูปเป็นยางแผ่นดิบ และเศษยาง แล้วผ่านกลไกตลาด ซึ่งมีสหกรณ์ พ่อค้าคนกลาง หรือตลาดกลางยางพาราเข้าสู่โรงงานแปรรูปขึ้นต้นผลิตเป็นน้ำยางข้น ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง ยางผสมหรือยางคอมปาวด์และอื่นๆ (ภาพที่ 3.8)

ที่มา : ปรับปรุงจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2554

ภาพที่ 3.8 แสดงโครงสร้างห่วงโซ่อุปทานยางพาราไทย

3.4 การเติบโตของอุตสาหกรรมยางพาราไทย

จากข้อมูลพื้นฐานของอุตสาหกรรมยางพาราไทยดังกล่าวแล้ว ในตอนนี้จะนำเสนอให้เห็นถึงการเติบโตของอุตสาหกรรมยางพาราไทย โดยแยกพิจารณาเป็น 3 ส่วนคือ อุตสาหกรรมต้นน้ำ อุตสาหกรรมกลางน้ำ และอุตสาหกรรมปลายน้ำ ดังต่อไปนี้

3.4.1 อุตสาหกรรมต้นน้ำ

อุตสาหกรรมต้นน้ำของยางพาราไทยเป็นการผลิตน้ำยางพาราธรรมชาติในระดับเกษตรกรซึ่งถือว่าเป็นการปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่มีการเติบโตสูงมากที่สุดโดยเปรียบเทียบกับพืชเชิงเดี่ยวอื่นๆ ของประเทศไทยในช่วงกว่า 10 ปีที่ผ่านมา แม้ว่าจะพิจารณาทั้งในด้านพื้นที่เพาะปลูก และปริมาณผลผลิตนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ซึ่งมีเนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นจาก 12.43 ล้านไร่ เป็น 18.76 ล้านไร่ ในปี พ.ศ.2554 หรือมีอัตราการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยร้อยละ 4.7 ต่อปี อัตราการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกในปี พ.ศ.2551 เพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 8.85 หลังจากนั้นอัตราการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกลดลงเหลือร้อยละ 3.65 ในปี พ.ศ.2554 ทั้งนี้สาเหตุที่อัตราการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มสูงมากในปี พ.ศ.2551 สืบเนื่องจากราคายางพาราที่กระโดดสูงขึ้นอย่างมากประกอบกับโครงการส่งเสริมการเพาะปลูกยางพาราของภาครัฐเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกในประเทศสำหรับพื้นที่ที่สามารถกรีตได้นั้น จากข้อมูลของดูกรมวิจัยยางพบว่าพื้นที่ที่สามารถกรีตได้มีแนวโน้มสูงขึ้นตามพื้นที่เพาะปลูกที่เพิ่มมากขึ้น โดยพื้นที่ที่สามารถกรีตได้เพิ่มขึ้นจาก 9.7 ล้านไร่ในปี พ.ศ.2545 เป็น 12.77 ล้านไร่ในปี พ.ศ.2554 โดยมีอัตราการขยายตัวของพื้นที่กรีตได้อยู่ที่ร้อยละ 3.1 ต่อปี

ในด้านผลผลิต ผลผลิตโดยรวมทั้งประเทศมีแนวโน้มสูงขึ้นเช่นกัน จาก 2.63 ล้านตัน ในปี พ.ศ. 2545 เป็น 3.35 ล้านตันในปี พ.ศ. 2554 หรือมีอัตราการเติบโตของผลผลิตอยู่ที่ร้อยละ 2.82 ต่อปี แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาปริมาณผลผลิตยางพาราของประเทศไทยเป็นรายปี พบว่าปริมาณผลผลิตมีการเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยทางด้านราคาในอดีตที่เป็นตัวกำหนดอุปทานในระยะต่อมาประกอบกับปัจจัยทางธรรมชาติอันได้แก่ความอุดมสมบูรณ์ของดิน น้ำและสภาพอากาศที่แปรปรวนแต่หากพิจารณาด้านผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของยางพาราไทยกลับมีแนวโน้มที่ลดลง เมื่อพิจารณาข้อมูลจากดูกรมวิจัยยางพบว่า ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลงจาก 271 กิโลกรัมต่อไร่ในปี พ.ศ.2545 เหลือ 262 กิโลกรัมต่อไร่ในปี พ.ศ.2554 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยทางธรรมชาติ ประกอบกับการมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกออกไปทั่วประเทศซึ่งบางพื้นที่เพาะปลูกอยู่ในเขตพื้นที่ที่ไม่อุดมสมบูรณ์ซึ่งไม่เหมาะแก่การเพาะปลูกเท่าพื้นที่ทางภาคใต้ของประเทศที่มีผลทำให้ต้นทุนผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ลดลง ซึ่งข้อมูลด้านผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สวนทางกับประเทศอินโดนีเซียและเวียดนามที่มีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

นอกเหนือจากการขยายตัวของพื้นที่เพาะปลูกและปริมาณผลผลิตแล้ว การผลิตยางพารายังเกี่ยวข้องกับครัวเรือนเกษตรกรประมาณ 1.5 ล้านครัวเรือนหรือประมาณ 6 ล้านคน จึงเห็นได้ว่ายางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญที่หล่อเลี้ยงชีวิตของคนไทยโดยตรงถึงประมาณร้อยละ 10 ของประชากรไทย

นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งอุตสาหกรรมคาน้ำและอุตสาหกรรมปลายน้ำที่ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่ม เกิดการจ้างงาน และสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งส่งผลให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก

3.4.2 อุตสาหกรรมคาน้ำ

อุตสาหกรรมคาน้ำเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปยางพาราดีบุกในขั้นที่หนึ่งซึ่งเป็นผลผลิตในระดับเกษตรกรเป็นยางธรรมชาติที่มีอยู่ 4 รูปแบบหลัก คือ ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง นำยางชั้น ยางผสมหรือยางคอมปาวด์ และอื่นๆ เช่น ยางครีป ยางสีกัม ยางแผ่นสังหึ่ง โดยในช่วงปี พ.ศ.2542 ถึง พ.ศ.2546 ประเทศไทยมีการ

ผลิตยางแผ่นรมควันมากที่สุด รองลงมาคือยางแท่งและน้ำยางข้นตามลำดับ และมีการผลิตยางผสมหรือยางคอมปาวด์น้อยที่สุด แต่มาถึงช่วงปี พ.ศ.2547 จนถึง พ.ศ.2554 ประเทศไทยกลับมีสัดส่วนในการผลิตยางแปรรูปขึ้นต้นเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยมีการผลิตยางแท่งมากที่สุด รองลงมาคือ ยางแผ่นรมควัน น้ำยางข้น และยางผสมตามลำดับ ซึ่งเมื่อพิจารณาแนวโน้มการผลิตพบว่า การผลิตยางแท่ง น้ำยางข้น และยางผสม มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในทางตรงกันข้ามยางแผ่นรมควันกลับมีแนวโน้มการผลิตที่ลดลงจะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ.2554 ผลิตยางแปรรูปขึ้นต้นของประเทศไทยมีอยู่ประมาณ 3.57 ล้านตัน โดยเป็นยางแท่งอยู่ถึง 1.46 ล้านตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 40.77 รองลงมาคือยางแผ่นรมควัน 0.89 ล้านตันหรือร้อยละ 25 น้ำยางข้น 0.71 ล้านตันหรือร้อยละ 20 ยางผสม 0.43 ล้านตันหรือร้อยละ 12 และผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีก 0.08 ล้านตันหรือร้อยละ 2.23 ของปริมาณการแปรรูปขึ้นต้น

ในชั้นการแปรรูปขึ้นต้นมีหน่วยธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปยางดิบจำนวนมากกระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งจากการสำรวจของสถาบันวิจัยยาง พบว่า จำนวนโรงงานแปรรูปยางดิบในประเทศไทย ในปี พ.ศ.2555 มีอยู่ 326 โรงงาน ประกอบด้วย โรงงานผลิตยางแผ่นรมควัน 118 โรงงาน โรงงานผลิตยางแท่ง STR 62 โรงงาน โรงงานผลิตยางดึงแห้ง 22 โรงงาน โรงงานผลิตน้ำยางข้นและยางดกิม 96 โรงงาน และโรงงานผลิตยางเครป 28 โรงงาน ตั้งอยู่ในหลายจังหวัดในประเทศไทย โดยโรงงานส่วนมากจะกระจุกตัวอยู่ทางภาคใต้ โดยเฉพาะในจังหวัดสงขลา มีจำนวน 74 โรงงาน จังหวัดยะลา 42 โรงงาน จังหวัดนครศรีธรรมราช 41 โรงงาน จังหวัดตรัง 38 โรงงาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี 37 โรงงาน นอกจากนี้ทางภาคใต้แล้วโรงงานแปรรูปยางดิบยังกระจุกตัวอยู่มากในจังหวัดระยองซึ่งมีประมาณ 69 โรงงาน

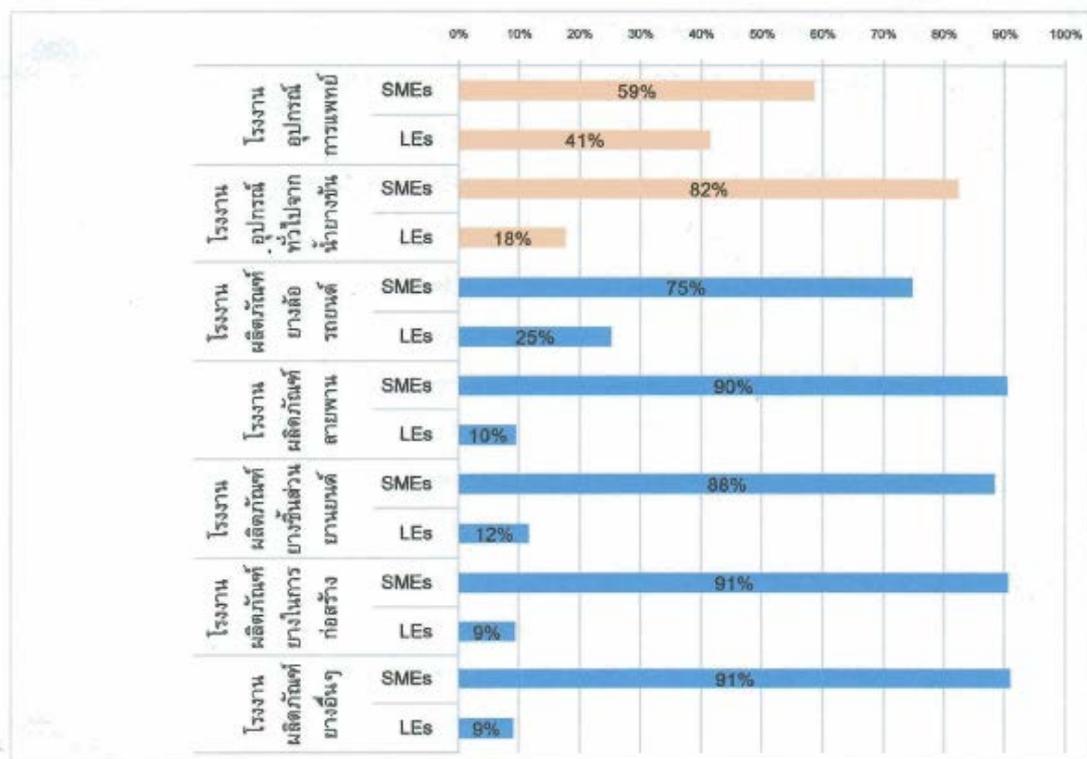
โรงงานแปรรูปยางดิบตั้งกระจายกันมีขนาดที่หลากหลาย ตั้งแต่ธุรกิจแปรรูปขนาดเล็กจนถึงธุรกิจขนาดใหญ่ในระดับบริษัทมหาชน ธุรกิจแปรรูปเหล่านี้กระจายอยู่ทั่วประเทศโดยเฉพาะในพื้นที่ที่เป็นแหล่งผลิตยางพาราที่สำคัญ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมกลุ่มของเกษตรกรในรูปแบบสหกรณ์หรือกลุ่มการแปรรูปยางพาราที่เกิดจากการส่งเสริมของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สทย.) อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งกำลังการผลิตและแปรรูปรวมกันทั่วประเทศมีมากกว่าปริมาณยางพาราดิบที่ผ่านขึ้นมาจากชั้นการผลิตของเกษตรกรในระดับอุตสาหกรรมต้นน้ำ ดังนั้นในปัจจุบันจึงยังไม่พบปัญหาการขาดแคลนโรงงานแปรรูปผลิตเมื่อเปรียบเทียบกับผลิตที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมต้นน้ำ แต่อาจมีปัญหาในเรื่องการกระจุกในพื้นที่ที่เป็นแหล่งผลิตเดิม แต่ขาดแคลนในพื้นที่ปลูกใหม่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ

3.4.3 อุตสาหกรรมปลายน้ำ

อุตสาหกรรมปลายน้ำ เป็นอุตสาหกรรมที่รับผลิตในรูปแบบของยางแปรรูปขึ้นต้นที่อยู่ในรูปแบบของยางชนิดต่างๆ มาแปรรูปเป็นสินค้ากลุ่มผลิตภัณฑ์ยางชนิดต่างๆ อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางเป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมยางล้อรถยนต์ ซึ่งในประเทศไทยมีผู้ผลิตยางล้อรถยนต์รายใหญ่ของโลกเข้ามาตั้งฐานการผลิตในประเทศไทยอยู่หลายราย เมื่อพิจารณาสัดส่วนของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และผู้ประกอบการขนาดใหญ่ (LEs) ในการผลิตผลิตภัณฑ์ยางแยกจากกลุ่มอุตสาหกรรมจากข้อมูลสถิติของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม สามารถแสดงถึงสัดส่วนของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในระดับที่แตกต่างกัน โดยพบว่าอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางมีสัดส่วน

โรงงานที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสัดส่วนสูง โดยแยกเป็นอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางที่ผลิตจากน้ำยางข้น และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางที่ผลิตจากยางแห้ง ประกอบไปด้วยสัดส่วน (ภาพที่ 3.9) ดังนี้

- 1) อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางที่ผลิตจากน้ำยางข้น เมื่อจัดลำดับอุตสาหกรรมที่มีผู้ประกอบการเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จากสัดส่วนมากไปยังสัดส่วนน้อย มีดังนี้
 - (1) โรงงานอุปกรณ์ทั่วๆ ไปจากน้ำยางข้นมีสัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) คิดเป็นร้อยละ 82
 - (2) โรงงานอุปกรณ์การแพทย์มีสัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) คิดเป็นร้อยละ 59
- 2) อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางที่ผลิตจากยางแห้ง เมื่อจัดลำดับอุตสาหกรรมที่มีผู้ประกอบการเป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) จากสัดส่วนมากไปยังสัดส่วนน้อย มีดังนี้
 - (1) โรงงานผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ มีสัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) คิดเป็นร้อยละ 91
 - (2) โรงงานผลิตภัณฑ์ยางในการก่อสร้างมีสัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) คิดเป็นร้อยละ 91
 - (3) โรงงานผลิตภัณฑ์สายพานมีสัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) คิดเป็นร้อยละ 90
 - (4) โรงงานผลิตภัณฑ์ยางชิ้นส่วนยานยนต์มีสัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) คิดเป็นร้อยละ 88
 - (5) โรงงานผลิตภัณฑ์ยางล้อรถยนต์มีสัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) คิดเป็นร้อยละ 75

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2554

ภาพที่ 3.9 **สัดส่วนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และวิสาหกิจขนาดใหญ่ (LEs) ในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง**

3.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบอุปสงค์และอุปทานยางพาราไทย

3.5.1 การผลิต

ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตยางธรรมชาติมากที่สุดในโลก ศักยภาพการผลิตยางของไทยมีมากกว่าปีละ 3 ล้านตัน โดยระหว่างปี พ.ศ.2550-2554 ปริมาณการผลิตยางเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 3,056,005 ตันเมื่อปี พ.ศ.2550 เป็น 3,569,033 ตันเมื่อปี พ.ศ.2554 (ตารางที่ 3.20) หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.8 เมื่อพิจารณาสัดส่วนประเภทยางแปรรูปขึ้นต้นที่ผลิตได้ พบว่าไทยผลิตยางแท่งเอสทีอาร์มากที่สุด รองลงมาเป็นยางแผ่นรมควันน้ำยางข้น ยางผสม และยางประเภทอื่นๆ ตามลำดับ (ตารางที่ 3.21)

ตารางที่ 3.20 **การผลิต การใช้ การส่งออกยางธรรมชาติและสต็อกยางของไทย ปี พ.ศ.2550-2554**

ปี	การผลิต	การใช้	การส่งออก	สต็อก
2550	3,056,005	373,659	2,703,762	230,390
2551	3,089,751	397,595	2,675,283	251,721
2552	3,164,379	399,415	2,726,193	293,659
2553	3,252,135	458,637	2,866,447	227,252
2554	3,569,033	486,745	2,952,381	261,557

ที่มา : สถิติยางประเทศไทย, 2554.

ตารางที่ 3.21 **ปริมาณการผลิตยางธรรมชาติของไทยจำแนกตามประเภทปี พ.ศ.2550-2554**

ประเภท	2550	2551	2552	2553	2554
ยางแท่งเอสทีอาร์	1,218,326	1,282,036	1,058,892	1,235,802	1,455,094
ยางแผ่นรมควัน	957,337	973,273	837,294	813,033	892,249
น้ำยางข้น	663,926	587,047	703,817	552,841	713,804
ยางผสม	151,437	154,485	487,160	520,355	428,275
ยางอื่นๆ	64,979	92,910	77,216	130,104	79,610
รวม	3,056,005	3,089,751	3,164,379	3,252,135	3,569,033

หมายเหตุ : ยางผสม ได้แก่ ยางผสมสารเคมี

ยางอื่นๆ เช่น ยางแผ่นฟิงแห้ง ยางเครพ ยางสีกัม ยางแผ่นดิบ เป็นต้น
ที่มา : สถิติยางประเทศไทย, 2554

3.5.2 การใช้

ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติในประเทศไทยปี พ.ศ.2554 มีจำนวน 486,745 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2550 ซึ่งมีปริมาณการใช้ 373,659 ตัน ร้อยละ 30.3 เมื่อพิจารณาชนิดของยางที่ใช้ในประเทศไทยปี พ.ศ.2554 พบว่าใช้นายางชั้นมากที่สุด สัดส่วนร้อยละ 32.86 รองลงมายางแท่งเอตทีอาร์ร้อยละ 30.34 ยางแผ่นรมควันร้อยละ 22.46 และยางพสัมร้อยละ 12.96 (ตารางที่ 3.22) อุตสาหกรรมผลิตยานพาหนะเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้ยางมากที่สุด รองลงมาเป็นถุงมือยาง ยางยืด ยางรถจักรยานยนต์ ยางรัดของ ถุงยางอนามัย โดยปริมาณการใช้ยางธรรมชาติในผลิตภัณฑ์ยางทั้ง 5 ชนิด มีจำนวน 458,242 ตัน หรือร้อยละ 94.15 ของปริมาณการใช้ยางธรรมชาติทั้งหมดที่เหลือเป็นผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ (ตารางที่ 3.23) สำหรับสัดส่วนปริมาณการใช้ยางธรรมชาติต่อปริมาณการผลิตยางของประเทศ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 12.2 เมื่อปี พ.ศ.2550 เป็นร้อยละ 13.6 เมื่อปี พ.ศ.2554

ตารางที่ 3.22 ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติของไทยจำแนกตามประเภทปี พ.ศ.2550-2554

ประเภท	2550	ร้อยละ	2551	ร้อยละ	2552	ร้อยละ	2553	ร้อยละ	2554	ร้อยละ
1.นำยางชั้น	149,659	40.05	81,788	20.57	100,262	25.10	115,205	30.00	159,958	32.86
2.ยางแท่งเอตทีอาร์	116,292	31.12	135,029	33.96	107,315	26.87	140,759	36.65	147,683	30.34
3.ยางแผ่นรมควัน	96,308	25.77	162,225	40.80	119,450	29.91	119,450	31.10	109,337	22.46
4.ยางพสัม	-	-	1,454	0.37	62,455	15.64	74,708	0.02	63,092	12.96
5.ยางเครพ	1,012	0.27	5,978	1.50	1,290	0.32	372	0.10	1,453	0.30
6.ยางแผ่นฟิงแห้ง	3,372	0.90	1,660	0.42	4,998	1.25	4,412	1.15	532	0.11
7.ยางอื่นๆ	7,016	1.88	9,461	2.38	3,645	0.91	3,758	0.98	4,690	0.96
รวม	373,659	100	397,595	100	399,415	100	384,031	100	486,745	100

หมายเหตุ : ปี พ.ศ.2550 ยางอื่นๆ รวมยางพสัม

ที่มา : สถิติยางประเทศไทย, 2554

ตารางที่ 3.23 ปริมาณการใช้ยางธรรมชาติของไทยจำแนกตามประเภทผลิตภัณฑ์ ปี พ.ศ.2550-2554

ประเภท	2550	2551	2552	2553	2554
1.ยางยานพาหนะ	170,893	208,886	233,257	290,982	292,963
2.ถุงมือยาง	54,808	52,436	42,635	49,663	67,413
3.ยางยืด	72,193	54,108	50,107	46,064	66,054
4.ยางรถจักรยานยนต์	29,589	29,614	22,787	24,262	20,858
5.ยางรัดของ	17,232	21,657	23,806	13,101	10,954
6.ถุงยางอนามัย	291	281	1,396	8,563	9,353
7.รองเท้า	4,759	5,055	5,419	4,950	3,765
8.กาว	2,430	2,591	1,659	2,036	1,961
9.สายพาน	1,370	1,862	2,457	2,763	1,557
10.พื้นรองเท้า	4,162	1,249	1,422	1,289	1,403
11.อะไหล่รถยนต์	1,435	2,091	1,556	1,704	1,016
12.เครื่องมือทางการแพทย์	840	831	1,706	1,185	650
13.ท่อยาง	964	940	529	636	569
14.ผลิตภัณฑ์ฟองน้ำ	419	395	371	326	260
15.หลอดดอก	6,212	5,943	2,153	2,452	-
16.ลูกโป่ง	140	139	152	-	-
17.อื่นๆ	5,922	9,517	8,003	8,661	7,969
รวม	373,659	397,595	399,415	458,637	486,740

ที่มา : สถิติยางประเทศไทย, 2554

3.5.3 การส่งออก

ความต้องการใช้ยางธรรมชาติในต่างประเทศพิจารณาได้จากปริมาณการส่งออกยางธรรมชาติของไทยแยก รายประเภทและปริมาณการส่งออกโดยรวมโดยในปี พ.ศ. 2543 มีปริมาณการส่งออกโดยรวม 2,166,153 ตัน ประกอบด้วยยางแผ่นรมควัน 1,006,144 ตัน ยางแท่ง 808,475 ตัน นำยางชั้น 284,671 ตัน ยางผสม 9,626 ตัน และยางอื่นๆ 57,237 ตัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2554 มีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นเป็น 2,952,381 ตัน โดยยางแท่ง นำยางชั้น และยางผสมเพิ่มขึ้น ขณะที่ยางแผ่นรมควันและยางชนิดอื่นๆ มีปริมาณการส่งออกลดลง (ตารางที่ 3.24)

ตารางที่ 3.24 ปริมาณการส่งออกยางธรรมชาติแยกตามประเภทยาง ปี พ.ศ. 2543-2554

ปี	ยางแผ่นรมควัน	ยางแท่ง	นำยางชั้น	ยางผสม	อื่นๆ	รวม
----	---------------	---------	-----------	--------	-------	-----

2543	1,006,144	808,475	284,671	9,626	57,237	2,166,153
2544	870,419	763,282	347,541	5,344	55,493	2,042,079
2545	1,049,995	828,561	382,457	6,886	86,517	2,354,416
2546	1,149,610	912,600	408,993	36,608	65,639	2,573,450
2547	1,003,309	993,504	488,559	82,443	60,236	2,627,442
2548	920,972	1,109,327	488,675	36,700	76,724	2,632,398
2549	938,984	1,069,345	555,905	129,564	77,875	2,771,673
2550	861,326	1,103,848	510,489	105,151	77,948	2,703,762
2551	796,549	1,132,135	509,375	165,164	72,060	2,675,283
2552	694,510	950,574	595,550	417,499	68,060	2,726,193
2553	719,442	1,106,415	556,050	427,661	56,879	2,866,447
2554	747,284	1,300,815	519,628	339,942	44,712	2,952,381*

หมายเหตุ * ค่าประมาณ

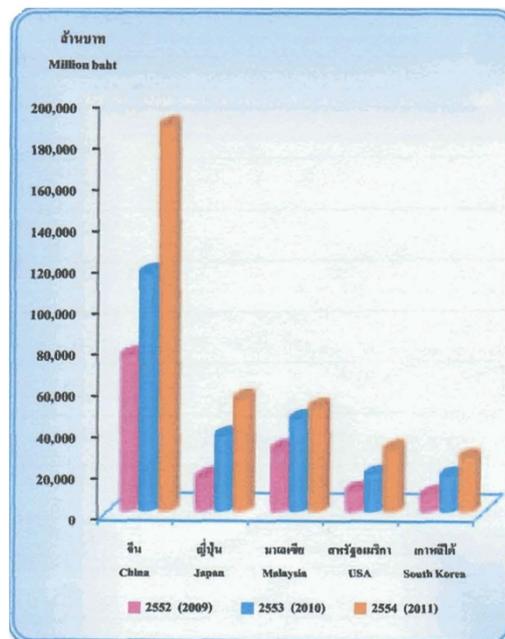
ที่มา : สถาบันวิจัยยาง, 2555

ในด้านตลาดส่งออกในช่วงประเทศซึ่งเป็นแหล่งตลาดที่รองรับยางธรรมชาติของไทยสูงถึงร้อยละ 87 ของผลผลิตยางธรรมชาติทั้งหมดของไทยนั้น ประเภทที่เป็นตลาดส่งออกใหญ่ที่สุด คือ รองลงมาได้แก่ ญี่ปุ่น มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา และเกาหลีใต้ โดยยอดส่งออกยางพาราธรรมชาติของไทยใน 5 ตลาดนี้มีมูลค่ารวมกันประมาณร้อยละ 80 ของมูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติทั้งหมด (ตารางที่ 3.25) และมีแนวโน้มสูงขึ้นในช่วงทั้ง 5 ตลาดในช่วงปี พ.ศ. 2552-2554 (ภาพที่ 3.10)

ตารางที่ 3.25 มูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติรายประเทศปี พ.ศ. 2552-2554

ประเทศ	มูลค่า (ล้านบาท)		
	2552	2553	2554
รวม	174,984	296,380	440,890
จีน	75,256	115,926	187,488
ญี่ปุ่น	16,591	36,710	54,757
มาเลเซีย	30,391	44,995	50,583
สหรัฐอเมริกา	10,192	18,246	30,563
เกาหลีใต้	8,355	17,681	26,683
บราซิล	3,454	9,358	11,168
อินเดีย	3,756	6,233	8,838
ไต้หวัน	1,979	3,263	5,873
สเปน	1,705	4,119	5,620
เยอรมนี	1,847	4,224	5,184
ประเทศอื่นๆ	21,368	35,625	54,132

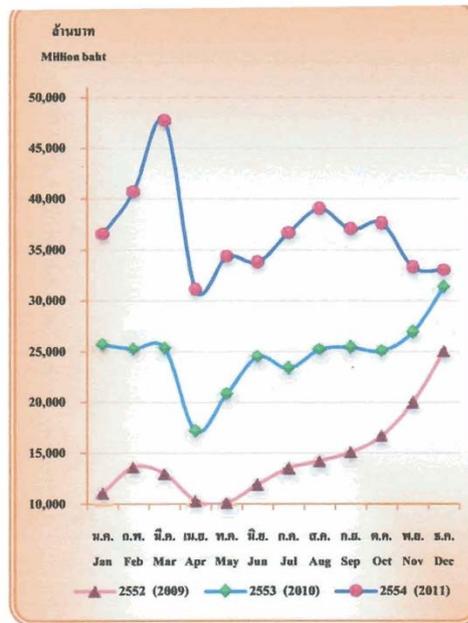
ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555

ภาพที่ 3.10 มูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติของประเทศไทยในตลาดส่งออกสำคัญ 5 ประเทศ

หากพิจารณาการกระจายมูลค่าการส่งออกยางเดือนในแต่ละปีในช่วงปี พ.ศ. 2552-2554 จะพบมูลค่าการส่งออกยางพาราธรรมชาติของไทยเพิ่มสูงขึ้นทุกเดือนของแต่ละรอบปีในช่วงเวลาดังกล่าวและยังพบว่าการส่งออกมีผลของฤดูกาลเข้ามาเกี่ยวข้องโดยจะมีมูลค่าการส่งออกสูงในช่วง 3 เดือนแรกของปี และตกลงมาในช่วงเดือน

เมษายนแล้วค่อยๆ มีแนวโน้มสูงขึ้นจนถึงสิ้นปี ยกเว้นในปี พ.ศ.2554 มูลค่าการส่งออกจะลดลงในช่วง 4 เดือนสุดท้ายของปี (ภาพที่ 3.11)

ภาพที่ 3.11 มูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติรายเดือนในช่วงปี พ.ศ.2552-2554

จากการศึกษาข้อมูลตลาดส่งออกยางธรรมชาติในกลุ่มเอเชีย ตลาดใหญ่ของยางธรรมชาติไทยจะอยู่ใน 3 ประเทศคือ มาเลเซีย สิงคโปร์และอินโดนีเซีย โดยมาเลเซียเป็นตลาดส่งออกนำทางขึ้นเช่นเดียวกับอินโดนีเซีย โดยในปี พ.ศ. 2554 ส่งออกนำทางขึ้นไปตลาดมาเลเซียมีมูลค่า 42,341 ล้านบาท และไปอินโดนีเซียมีมูลค่า 666 ล้านบาท ในขณะที่ตลาดสิงคโปร์เป็นตลาดส่งออกยางประเภทยางแผ่นรมควันโดยในปี พ.ศ. 2554 มีมูลค่าการส่งออก 3,813 ล้านบาท อย่างไรก็ตามหากพิจารณามูลค่าการส่งออกยางธรรมชาติของไทยในตลาดทั่วโลกเปรียบเทียบกับตลาดในกลุ่มอาเซียนแล้วถือว่าตลาดในเอเชียเป็นตลาดหลักโดยมีส่วนแบ่งตลาดเพียงประมาณร้อยละ 10.6 เท่านั้น

ในด้านราคาภายในประเทศมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัจจัยหลายๆ ด้านโดยปัจจัยพื้นฐานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของราคาประกอบด้วยปริมาณการผลิตยางและปริมาณความต้องการใช้ยางและปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับธรรมชาติ เช่น ฤดูการปลูก การผลิตใบ กษัตริย์ชาติ การระบาดของโรคและศัตรูยาง ส่วนปริมาณความต้องการใช้ยางขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจโลก โดยมีปัจจัยกำหนดคืออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศผู้ผลิตและผู้ใชยาง การเปลี่ยนแปลงราคาของสังเคราะห์ ส่วนปัจจัยเทคนิคที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของราคานั้นประกอบด้วยความเคลื่อนไหวของราคาตามวัฏจักรและแนวโน้มทิศทางราคาภายในระยะ 3-5 ปี นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับการกึ่งกำไรปริมาณซื้อขายสถานะคงค้างสัญญาซื้อขายยางในตลาดล่วงหน้าเป็นต้น นอกจากนี้ยังมีปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายโดยตรง เช่น การเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาท การกึ่งกำไรในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า โรคระบาด รวมทั้งจิตวิทยาตลาด (สำนักงานกองทุนการทำสวนยาง, 2554) จากการศึกษามีปัจจัยที่มีผลต่อความผันผวนของราคา

ธรรมชาติของไทยของอर्थ พิศาลวนิช (อर्थ พิศาลวนิช, 2549) โดยเทคนิคทางเศรษฐมิติพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดราคายางธรรมชาติของไทยอย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การขยายตัวของปริมาณความต้องการใช้ยางธรรมชาติของโลก (ถ้าปริมาณความต้องการใช้ยางธรรมชาติของโลกเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะทำให้ราคาขายยางธรรมชาติของไทยเปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.89 ในทิศทางเดียวกัน) ราคาน้ำมันดิบ (ซึ่งเกี่ยวข้องกับสินค้าทดแทนคือยางสังเคราะห์ถ้าราคาน้ำมันดิบเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะทำให้ได้ราคาขายยางธรรมชาติของไทยเปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.35 ในทิศทางเดียวกัน) การเก็บภาษีในอุตสาหกรรมยาง (การเปลี่ยนแปลงราคาขายแผ่นรมควันขึ้น 3 สติลาตเดเทเกียเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะส่งผลให้ราคาขายยางธรรมชาติของไทยเปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.67 ในทิศทางเดียวกัน) ความลึกซึ้งของอุตสาหกรรม (ที่ส่งผลต่อปริมาณผลผลิต ถ้าทำให้ผลผลิตเปลี่ยนแปลงร้อยละ 1 จะส่งผลให้ราคาขายยางธรรมชาติของไทยเปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.10 ในทิศทางตรงกันข้าม) และการบริหารสต็อก (เพื่อเพิ่มหรือลดสต็อกถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลงปริมาณสต็อกร้อยละ 1 จะทำให้ราคาขายยางธรรมชาติของไทยเปลี่ยนแปลงร้อยละ 0.16 ในทิศทางตรงกันข้าม)

ด้วยเหตุที่ผลผลิตยางธรรมชาติของไทยส่วนใหญ่ร้อยละ 87 ส่งออกสู่ตลาดต่างประเทศที่ใช้ในประเทศเพียงร้อยละ 13 เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางแล้วจึงส่งออกในรูปของสินค้าผลิตภัณฑ์ยางต่างๆ ดังนั้นในหลักการถ้าต้องการจะสร้างมูลค่าเพิ่มในอุตสาหกรรมยางพาราทั้งระบบก็ต้องเพิ่มกิจกรรมการแปรรูปและผลิตให้มากขึ้นในอุตสาหกรรมกลางน้ำและปลายน้ำซึ่งในงานศึกษาของสมบัติ พันธิวิศิษฐ์ ที่ได้ศึกษาความเชื่อมโยงของสาขาการผลิตในระบบเศรษฐกิจไทยพบว่า การเพิ่มการผลิตในสาขาการผลิต 016 การทำสวนยางพารา (ซึ่งอยู่ในอุตสาหกรรมต้นน้ำ) ขึ้น 1 หน่วยมูลค่าจะสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นในระบบเศรษฐกิจเท่ากับ 1.581189 หน่วย ในขณะที่ในเงื่อนไขเดียวกันถ้าเกิดขึ้นในสาขา 095 การผลิตยางแผ่นรมควัน ยางเครปและยางแท่ง (ซึ่งอยู่ในอุตสาหกรรมกลางน้ำ) จะก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในระบบเศรษฐกิจเท่ากับ 1.946527 หน่วย และถ้าผ่านไปสู่การผลิตในสาขา 096 การผลิตยางนอกและยางใน และสาขา 097 การผลิตผลิตภัณฑ์ยางอื่นๆ (ซึ่งอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมปลายน้ำ) จะมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น 1.757289 และ 1.798703 (สมบัติ พันธิวิศิษฐ์ 2555, หน้า 167, 219-220) ซึ่งยืนยันว่าการเคลื่อนกิจกรรมการผลิตจากอุตสาหกรรมต้นน้ำไปสู่อุตสาหกรรมปลายน้ำจะสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นในระบบเศรษฐกิจมากขึ้น